

Norsk
Polarinstitutt

ÅRSRAPPORT

2025

Årsrapport 2025

Norsk Polarinstitut er et direktorat under Klima- og miljødepartementet som driver naturvitenskapelig forskning, kartlegging og miljøovervåking i Arktis og Antarktis. Polarinstituttet er faglig og strategisk rådgiver for norske myndigheter i polarspørsmål, representerer Norge internasjonalt i flere sammenhenger og er landets utøvende miljømyndighet i Antarktis.

Forsidefoto:

Sjøfuglforsker Hallvard Strøm på feltarbeid på Bjørnøya. Foto: A. K. Balto, Norsk Polarinstitut (NP)

Innhold

<u>Del I: Leders beretning</u>	1
<u>Del II: Introduksjon til virksomheten og hovedtall</u>	3
2.1 <u>Samfunnsoppdraget</u>	3
2.2 <u>Organisering</u>	4
2.3 <u>Nøkkel- og volumtall</u>	5
<u>Del III: Årets aktiviteter og resultater</u>	7
3.1. <u>Oppsummering av aktivitet</u>	7
3.2. <u>Naturmangfold</u>	8
3.3. <u>Forurensing</u>	10
3.4. <u>Polarområdene</u>	12
3.5. <u>Myndighetsutøvelse</u>	16
3.6. <u>Faglig rådgiver</u>	16
3.7. <u>Kunnskapsutvikling og formidling</u>	18
3.8. <u>Internasjonalt samarbeid</u>	21
3.9. <u>Forskningsledelse i Ny-Ålesund</u>	22
3.10. <u>Infrastruktur, logistikk og drift</u>	23
<u>Del IV: Styling og kontroll av virksomheten</u>	26
4.1 <u>Risikovurderinger knyttet til måloppnåelse</u>	26
4.2 <u>Risikostyring og analyser (informasjons-, forebyggende og samfunnssikkerhet)</u>	26
4.3 <u>Bærekraftig virksomhet</u>	26
4.4 <u>Revisjonsmerknader</u>	26
4.5 <u>Fellesføringer</u>	26
<u>Del V: Vurdering av fremtidsutsikter</u>	28
<u>Årsregnskapet</u>	29
6.1 <u>Ledelseskommentar til årsregnskapet 2025</u>	29
6.2 <u>Prinsippnote til årsregnskapet</u>	30
<u>Vedlegg 1: Rapportering på styringsparametere</u>	41
<u>Naturmangfold</u>	41
<u>Forurensing</u>	44
<u>Polarområdene</u>	44
<u>Vedlegg 2: Rapportering på oppdragsliste</u>	48
<u>Vedlegg 3: Likestilling- og diskrimineringsredegjørelse</u>	49
<u>Vedlegg 4: Sammendrag av vitenskapelige publikasjoner 2025</u>	52

Del I: Leders beretning

Havisen i Arktis fortsetter å minke, og flere breer på Svalbard trekker seg tilbake. I 2025 ble det observert høyere havtemperatur inn mot brefronten av Austfonna på Nordaustlandet på Svalbard enn man har sett tidligere. Austfonna er en av Europas største isbreer, og det nådde mediernes interesse da Norsk Polarinstitutt i 2025 kunne fortelle om rekordstor smelting året før.

Klimaendringene i nord er markante og bringer med seg stigende temperaturer til Svalbard. Svalbard-regionen varmes opp betydelig raskere enn det globale gjennomsnittet. Klimaendringene er også en av driverne til et endret sykdomsbilde hos flere arktiske arter. I 2025 ble det påvist et smittsomt fugleinfluensavirus hos fjellrev, i tillegg til at det er registrert tilfeller av rabies hos samme art. Fugleinfluensa har gjort store innhugg i enkelte sjøfuglarter. Det ble imidlertid ikke registrert utbrudd i 2025.

Forskning på klimaendringenes konsekvenser i naturen og miljøovervåking i både Arktis og Antarktis står sentralt i Norsk Polarinstitutt sitt mandat. Polarinstituttet er alltid til stede i de norske polarområdene. Vi er likevel ikke alene i forskningen, men vi spiller sammen med en rekke forskningsinstitusjoner og samhandler med ulike aktører.

Som leder av Ny-Ålesund forskningsstasjon er polarinstituttet opptatt av å sikre norsk forskningstilstedeværelse og-ledelse ved stasjonen. I samarbeid med Kings Bay inviterte instituttet institusjonsledere fra universitet- og høyskole-sektoren til en studietur til Ny-Ålesund i mai 2025. Målet var å gjøre forskningsmulighetene som ligger her bedre kjent i de norske miljøene. Polarinstituttet etterstreber å utøve et tydelig lederskap av forskningsstasjonen. Vi har også en målsetning om å bidra i alle de vitenskapelige flaggskipene i Ny-Ålesund, og vi styrer etter dette målet i pågående rekrutteringsarbeid.

I Ny-Ålesund var Norsk Polarinstitutt vertskap for en rekke offisielle besøk i 2025. Blant annet tok vi imot den norske utenriksministeren og hans britiske kollega. Vi fikk også mange besøk til vårt hovedkontor i Tromsø. Generelt opplever polarinstituttet stor interesse for vår virksomhet, de nasjonale forskningsinfrastrukturene vi forvalter og forskningen vi utøver.

Gjennom året, sammen med Norges forskningsråd, har Norsk Polarinstitutt arbeidet med planleggingen av Norges deltakelse i det 5. internasjonale polaråret (IPY Norge) og forberedelsene til åpningen av Svalbard forskningskontor (SFK) i Longyearbyen. Både IPY Norge og SFK etableres i løpet av første kvartal av 2026, og begge er tydelige markører for norsk polarforskning med lange tradisjoner. Regjeringens beslutning om at Norge skal delta i IPY-5 kom allerede høsten 2024. Polarinstituttet erfarer at dette har fått internasjonal oppmerksomhet og gitt Norge en rolle som ledende eksempel i det internasjonale planleggingsarbeidet.

Norsk Polarinstitutt bidrar aktivt i større nasjonale og internasjonale forskningsprosjekter i både Arktis og Antarktis. Et eksempel fra 2025 er at polarinstituttet, med samarbeidspartnere, fikk tilslag på eksternfinansiering til et nytt forskningsprosjekt om marine økosystemer ved Bouvetøya i sør. Det ble også klart at den nasjonale satsingen Polhavet 2050 blir finansiert. Norsk Polarinstitutt har sentrale lederroller i begge satsingene, og vår isbryter «Kronprins Haakon» er en avgjørende suksessfaktor for innsamling av nødvendig forskningsdata.

Havisen i Antarktis er dynamisk, og vi ser endringer i kalvingsmønsteret som påvirker vår losseoperasjon. For å bøte på dette har vi økt overvåkingen av losseplassen samt gjort undersøkelser ved bruk av kartmåling og droner for å sikre losseoperasjonene.

Polarinstituttet har ansvaret for driften av Troll, Norges forskningsstasjon i Antarktis. Stasjonen eldes etter år med drift og slitasje i de tøffe værforholdene. I 2025 bidro instituttet aktivt til Statsbyggs forprosjekt om en mulig ny

Trollstasjon. I 2025 etablerte instituttet et skyobservatorium ved Troll, som en del av infrastrukturprosjektet Troll observasjonsnettverk (TONE). Etableringen har vært vellykket, og det nye observatoriet er nå i drift.

Norsk Polarinstitutt har et bredt geografisk mandat, hvor krevende operasjoner under polare forhold og internasjonale berøringsflater er en del av vår daglige dont. I tillegg står vi alle i en sikkerhetssituasjon som er mer skjerpet enn på flere tiår. Polarinstituttet merker endringene godt, og i 2025 prioriterte vi adekvate tiltak på utvalgte områder innen både digital og fysisk sikkerhet. Vi stiller høyere krav til våre sikkerhets- og risiko-vurderinger, systemer, materiell og økonomiske beredskap enn noen gang tidligere. Gjennom året har vi oppgradert våre systemer for IKT- og informasjonssikkerhet på noen områder for å møte fremtidige utfordringer.

Ved inngangen til 2025 sto Norsk Polarinstitutt i en krevende økonomisk situasjon. Som følge av dette, og i tett dialog med og Klima- og miljødepartementet, ble det gjort både prioriteringer med hensyn til gjennomføring av oppdraget vårt og gode analyser av den økonomiske situasjonen. Samme vår anerkjente Stortinget utfordringene som polarinstituttet sto i, ved å styrke våre økonomiske rammevilkår betydelig gjennom revidert nasjonalbudsjett.

Trygg økonomistyring har stått høyt på agendaen i 2025. Norsk Polarinstitutt har gjennom hele året arbeidet med å videreutvikle administrative rutiner og systemer for intern økonomiforvaltning, også i samspill med våre eiere. Det har vært lagt ned betydelig innsats gjennom harde prioriteringer og ledelse. I sum ble det økonomiske driftsåret langt mer avstemt med oppdraget vårt enn det lå an til ved starten av året. Gitt dette bakteppet, er det en glede å kunne rapportere om god faglig fremdrift i 2025.

Til slutt, men dog veldig viktig – jeg ønsker å rette en stor takk til de mange dyktige medarbeiderne i polarinstituttet som la ned en solid faglig innsats i 2025.

Camilla Brekke
direktør

Del II: Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Årsrapporten er utarbeidet på bakgrunn av hovedinstruks og tildelingsbrev for Norsk Polarinstitut for 2025 og følger Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sin veileder for årsrapportering.

2.1 Samfunnsoppdraget

Norsk Polarinstitut skal bidra til å oppnå de klima- og miljøpolitiske målene som årlig blir presentert i stortingsproposisjonen Prop. 1 S, med et særlig ansvar for å fremskaffe kunnskap knyttet til klima og miljø i polarområdene. Polarinstituttet skal bidra til å nå målene innenfor resultatområdene naturmangfold, forurensing, klima og polarområdene.

Norsk Polarinstitut skal være faglig og strategisk rådgiver overfor den sentrale forvaltningen og faglig rådgiver for Miljødirektoratet, Riksantikvaren og Sysselmesteren i polarspørsmål. Instituttet skal bidra til å fremme norske interesser og synlighet på Svalbard, i Polhavet og de nordlige havområdene og i Antarktis, inkludert Sørishavet. Instituttet skal ivareta norsk forskningsledelse på Svalbard, implementere forskningsstrategien for Svalbard og forskningsstrategien for Ny-Ålesund ved å lede hhv Svalbard forskningskontor i samarbeid med Norges forskningsråd, og lede Ny-Ålesund forskningsstasjon. Norsk Polarinstitut skal ivareta infrastruktur og strukturer for forskningssamarbeid i polarområdene og tilby logistikk- og støttetjenester i Arktis og Antarktis, inkludert drift av forskningsstasjonene og transport av varer og personell. Slik sikrer Norge tilstedeværelse og nødvendig tilrettelegging for nasjonal og internasjonal forskning.

Polarinstituttet er også forvaltningsmyndighet i henhold til forskrift av 26. april 2013 nr. 412 om miljøvern og sikkerhet i Antarktis (Antarktisforskriften) og for saker etter verneforskriftene for Bouvetøya naturreservat. Instituttet representerer Norge i flere nasjonale og internasjonale samarbeidsfora og har samarbeid med forskningsinstitutt verden over. Kunnskap fra Norsk Polarinstitut er sentral i internasjonalt samarbeid om vern av polarområdene og Norges rolle som polarnasjon.

2.1.1. Overordnede mål, styringsparametere og oppgaver for Norsk Polarinstitut i 2025

Hovedprioriteringene i 2025 har, som tidligere år, vært å følge opp mål og styringsparametere gitt i hovedinstruks og tildelingsbrev fra Klima- og miljødepartementet. Der kommer det fram at Norsk Polarinstitut i 2025 skal:

- prioritere forskning og overvåking som dekker forvaltningens behov for kunnskap om polarområdene
- fremskaffe og formidle klima- og miljøkunnskap om Arktis og Antarktis, særlig om:
 - klimaendringenes påvirkning
 - ismelting og tap av havis
 - havforsuring
 - forurensing
 - økt menneskelig aktivitet og effekter av klimaendringer og ferdsel på Svalbard
- utvikle forståelse for sammenhenger mellom klimaendringer, naturmangfold og forurensing, blant annet fra miljøgifter og plast
- bidra til at Norge kan være en pådriver for å fremskaffe ny forskningsbasert kunnskap som grunnlag for forvaltning av polarområdene
- delta i arbeidet med planlagt oppgradering av Troll forskningsstasjon i Dronning Maud Land

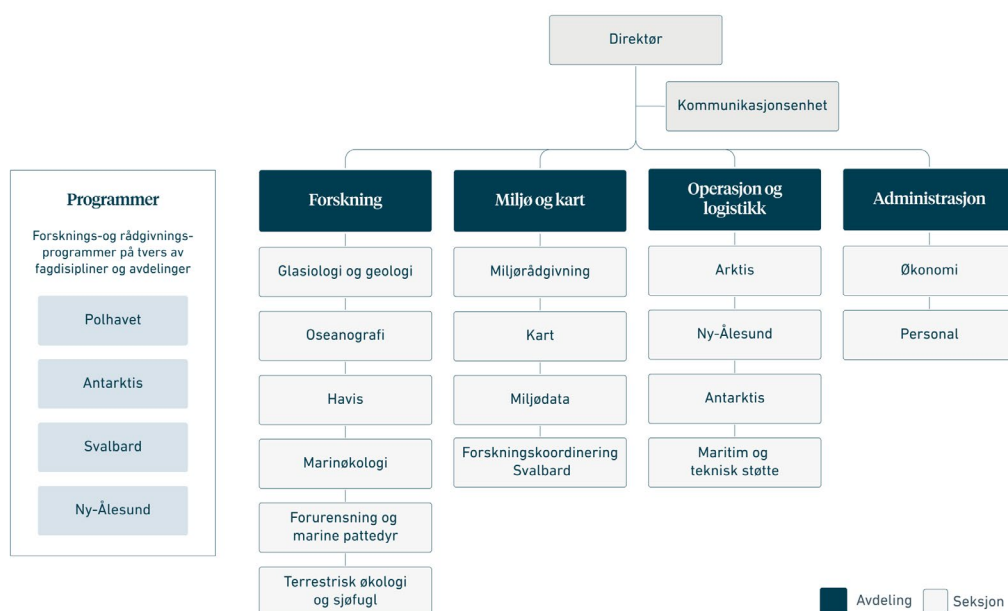
- bidra til arbeid under Antarktistraktaten, Konvensjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis (CCAMLR) og Arktisk råd (der Norge hadde lederskap til mai 2025).

2.2 Organisering

Norsk Polarinstituttets hovedkontor er lokalisert i Framsenteret i Tromsø. Instituttet har i tillegg medarbeidere stasjonert i Ny-Ålesund og Longyearbyen på Svalbard og på Troll forskningsstasjon i Dronning Maud Land i Antarktis. Vi eier forskningsisbryteren «Kronprins Haakon» og deler bruken av den med Havforskningsinstituttet og UiT Norges arktiske universitet. I 2025 ble det på grunn av den økonomiske situasjonen foretatt færre reiser enn normalt, og færre reiser enn det som er ønskelig gitt instituttets mandat og roller og som et nasjonalt direktorat med hovedkontor i Tromsø og lokasjoner med ansatte på Svalbard og i Antarktis. Vi reiser kun når det er nødvendig.

Camilla Brekke var Norsk Polarinstituttets direktør i hele 2025. I tillegg besto ledelsen gjennom året av assisterende direktør/avdelingsdirektør for administrasjonen Ellen Øseth, forskningsdirektør Harald Steen, avdelingsdirektør for miljø og kart Evy Jørgensen og spesialrådgiver Nalân Koç. John E. Guldahl var avdelingsdirektør for operasjon og logistikk fram til 1. februar 2025, da Erland Loso tiltrådte i stillingen. Pål Jakobsen var avdelingsdirektør for kommunikasjon fram til 21. august 2025. Karine Nigar Aarskog ble konstituert i stillingen 6. oktober 2025.

Dette året la vi ned kommunikasjonsavdelingen og opprettet en ny, mindre kommunikasjonsenhet. Polarbiblioteket ble lagt til miljø- og kartavdelingen, og enkelte øvrige funksjoner ble flyttet over til andre avdelinger.

2.3 Nøkkel- og volumtall

Tabell 1. Nøkkeltall for ansatte og årsverk

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Ansatte	214	217	207
Avtalte årsverk	189	190	183
Utførte årsverk	177	179	174

Tabell 2. Økonomiske nøkkeltall

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Samlede inntekter post 01–50 (kr)	91 198 000	154 875 000	197 605 000
Regnskapsførte inntekter post 01–99 (kr)	161 175 376	234 896 878	189 374 025
Driftsutgifter post 01–50 (kr)	380 486 000	453 394 457	630 037 000
Regnskapsførte kostnader post 01–50 (kr)	451 673 722	519 464 973	571 902 742
Utnyttelsesgrad post 01–50 (%)	119	115	90
Lønnsandel av driftskostnader (kr)	175 652 553	186 019 135	189 429 534
Lønnsandel av driftskostnader (%)	39	37	33
Lønnskostnader pr. årsverk (kr)	992 387	1 039 213	1 071 434

Norsk Polarinstitutt har mindre forskjell mellom tildelte inntekter og regnskapsmessige inntekter i 2025 enn det var i 2024 grunnet tydeligere fokus på prognoserapportering. Reduksjonen i regnskapsmessige inntekter fra 2024 til 2025 knyttes til mindre aktivitet i eksterne økonomien og 2 kunder som ikke betalte innen årsskiftet. Endring i tildelte midler fra 2024 knyttes i hovedsak til post 45 hvor tildelingen var på 99 millioner kroner i tillegg til flere belastningsfullmakter gitt til Norsk Polarinstitutt. Differansen ble ikke like stor på regnskapsførte kostnader da det er et samlet mindreforbruk på post 01, 21 og 45.

Lønnsandelen av driftskostnadene gikk ned i 2025 på grunn av langvarig ansettelsesstopp.

Tabell 3. Volumtall

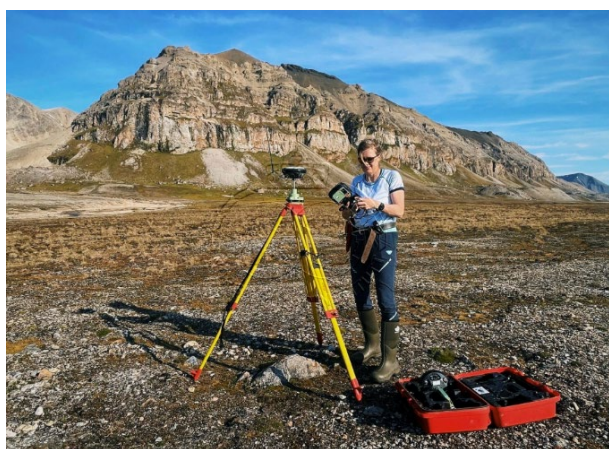
Volumtall	2023	2024	2025
Nasjonale medieklipp	651	800	755
Unike sidebesøk npolar.no	330 083	299 876	314 845
Unike brukere npolar.no	202 224	213 564	251 882
Fagfellevurderte publikasjoner	151	146	117
Totalt publiserte artikler i Norsk vitenarkiv	0	0	125
Totalt publiserte datasett i data.npolar.no	397	458	525

Del III: Årets aktiviteter og resultater

3.1. Oppsummering av aktivitet

Til tross for en krevende økonomisk inngang til 2025 leverte Norsk Polarinstitut på kjerneoppdraget: å produsere, kvalitetssikre og dele kunnskap som styrker nasjonal forvaltning i Arktis og Antarktis.

Data fra polarinstituttets tidsserier er avgjørende for å kunne påvise endringer over tid. Overvåkingen i Arktis viser flere økologiske endringer og konsekvenser av klimaendringer. En av konsekvensene ved at klima endrer seg er økt frekvens av sykdomsutbrudd. Flere sjøfuglarter, som krykkje og polarlomvi, fikk en svak hekkesesong, med færre fugler i koloniene og lav ungeproduksjon. Dette forsterkes av ettervirkningene av fugle-influenza, som fortsatt påvirker flere arter og nå også er påvist hos fjellrev, for første gang i Norge. Vegetasjonsdata viser at en varm sommer ikke gir økt plantevekst, hovedsakelig på grunn av høyt beitetrykk og dypere opptining av permafrost som endrer forholdene på tundraen.

Topograf Anne Urset fra Norsk Polarinstitut i arbeid med vegetasjonsovervåking for prosjektet COAT. Foto: D. Wojtanowicz

I Ny-Ålesund og Kongsfjorden fullførte vi et år med omfattende feltarbeid. Nye, samkjørte datasett styrker forståelsen av fjordsystemet og forbedrer tilgangen til overvåkingsinformasjon på tvers av forskningsaktører. På land og langs kysten på Svalbard fortsetter isbreene å trekke seg tilbake, og fjordisen forblir minimal, noe som understreker et akselererende varmere klima. Havovervåkingen bekrefter en videre nedgang i havisutbredelsen i Arktis. Norsk Polarinstitut arbeider med å etablere en nasjonal overvåkingsplan for kyst- og ferskvann på Svalbard, jamfør vår leveranse i 2024. Arbeidet har startet med å utvikle prosjektforslaget *Aquainfra Svalbard* til Norges forskningsråds utlysning om finansiering til infrastruktur.

I 2025 tok instituttet i bruk ny teknologi gjennom autonome måleinstrumenter som gir mer kontinuerlige data i Polhavet. Vi bidro aktivt i arbeidet med forvaltningsplanene for norske havområder på faggrunnlaget som skal leveres i 2027. I Faglig forum bidro vi i arbeidet med særlig verdifulle og sårbare områder, samlet belastning, målstruktur, klimaendringer og gjennom deltakelse risikogruppen. I Overvåkingsgruppen deltok vi i arbeidet med revidering av indikatorsett og i rapporten om forurensing i norske havområder, som ferdigstilles vinteren 2026.

Vi har også hatt en nøkkelrolle i utviklingen av det store, nasjonale forskningsprosjektet *Polhavet 2050*.

I Antarktis la vi stor vekt på å videreutvikle oss som forskningsaktør for å bidra til å ivareta norske interesser innenfor Antarktistraktatsamarbeidet. I 2025 fortsatte vi å utvikle den nasjonale forskningsinfrastrukturen Troll Observasjonsnettverk (TONE), med gode resultater.

3.2. Naturmangfold

Nasjonalt mål

Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Dette året samlet vi inn data på og rundt Svalbard, i det sentrale Polhavet og i Antarktis – både abiotiske (fysiske miljø) og biotiske (flora, fauna og naturtyper) data. Vi gjennomførte også studier av mulige påvirkningsfaktorer, som forstyrrelseskilder, slik at forvaltningen skal ha et godt grunnlag for å identifisere hvordan de påvirker økosystemene og tjenestene de leverer.

Prioritering 1: Forvaltningen har kunnskap til å vurdere økosystemenes tilstand

3.2.1 Svalbard

Alle polarinstituttets overvåkingsprogrammer på Svalbard som undersøker flora, fauna og miljøparametere (miljømessige drivkrefter) er sentrale for vurderingen av økologisk tilstand. I 2025 ble arbeidet med de fleste langsiktige overvåkingsprosjektene gjennomført, noen av dem i samarbeid med Climate-ecological Observatory Arctic Tundra (COAT). Bensinkrise i Longyearbyen skapte imidlertid hindringer for noen prosjekter på sensommeren. Her er noen sentrale funn fra aktiviteten vår på Svalbard i 2025:

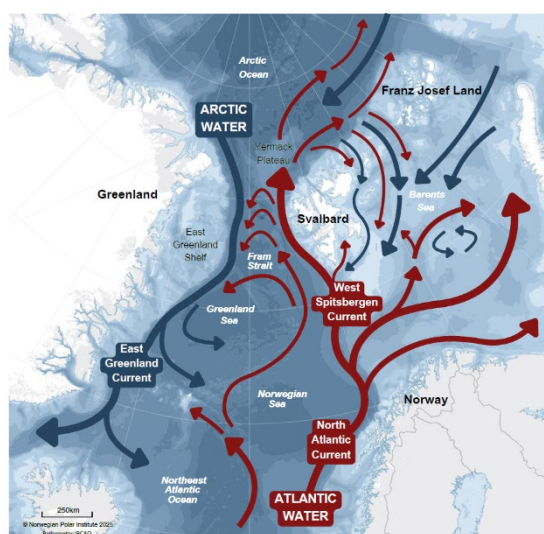
- Reinsdyrbestanden fortsetter å øke, men få kalver per hunn i 2025 tyder på at høy tetthet og store snømengder påvirker reproduksjonen negativt
- Vegetasjonen viser normale nivåer, men dypere opptining og erosjon gjør at flere tundra- og permafrosttyper nå er klassifisert som truede på rødliste for naturtyper
- Rypebestanden er fortsatt høy som følge av mildere vintre
- Fjellreven holder stabile bestander, men har høy forekomst av pelslus, og for første gang i Norge er det påvist fugleinfluensa hos fjellrev. Det ble også påvist noen tilfeller av rabies hos fjellrev
- Utbruddet av fugleinfluensa på Jan Mayen og Svalbard i 2021–24 reduserte hekkebestanden av flere arter, spesielt havsule (Bjørnøya), storjo og krykke. Det ble imidlertid ikke registrert utbrudd på fugler i 2025, bortsett fra på Jan Mayen i august, hvor ungfugler av polarmåke og svartbak ble rammet
- Bestanden av østmarkmus var svært lav pga. mye is om vinteren. Slike vintre vil kunne hindre spredning av denne fremmede arten, noe som igjen reduserer risikoen for spredning av parasitten *echinococcus* – og det er positivt for rev og mennesker
- Isbjørnen viser god kroppskondisjon og stabil reproduksjon, og nye biologiske prøver muliggjør mer detaljerte analyser av påvirkning fra miljøgifter og sykdom
- Ringselbestanden er halvert siden tidlig 2000-tallet. Vi har tatt i bruk nye KI-baserte metoder for å effektivisere overvåkingen
- Sjøfuglovervåkingen viser fortsatt nedgang for flere arktiske arter, spesielt ismåke og polarlomvi, mens lomvi på Bjørnøya har tatt seg opp igjen

- I gjennomsnitt trakk isbreene seg tilbake med 90 meter i 2025. Kongsbreen i Kongsfjorden trakk seg tilbake hele 750 meter
- Havforsuringen øker i Kongsfjorden, særlig nær breene.

3.2.2 Polhavet

I de nordlige havområdene samlet vi innsatsen om de grunnleggende overvåkingsoppgavene. Vårt årlige overvåkingstokt i Framstredet, som har hovedvekt på variabilitet og endring i havisdekke og vannmasse-karakteristikk, hadde i år med hvalforskere som skulle kartlegge og merke narhval. Det var svært lite havis i området, selv om årets tokt gikk tidligere i sesongen enn det vanligvis har gjort. Nye undersøkelser viser at utbredelsen av havis i Arktis i september har gått ned med 46 prosent fra 1979 til 2024. Det arbeides kontinuerlig med å opparbeide og publisere nye og eksisterende observasjonsdata.

I oktober/november gjennomførte vi også et vellykket tokt nordøst for Svalbard og inn i Nansenbassenget, med fokus på tilførsel av atlantisk vann og marine organismer og mikroplast som følger denne transporten. I 2025 satte vi søkelys på å forbedre autonome plattformer for overvåking. Innen i Polhavet prøver vi ut en ny type drivende isbøye med strømforsyning fra solceller og høyhastighets internettkommunikasjon. Denne teknologien vil gjøre det mulig å benytte akustiske måleinstrumenter som produserer og leverer store datamengder i sanntid.

Varmere atlantisk vann som strømmer nordover, tilfører områdene marine organismer og mikroplast. Figur: B. Novak/NP/Nature.

Gjennom Framsenter-prosjektet SUDARCO har vi styrket kunnskapsgrunnlaget for havområdene også nord for det norske havforvaltningsområdet. I år ble det brukt mye tid på å analysere materiale fra tokt og rigger fra den første delen av prosjektet. Resultatet er at flere manuskripter er sendt inn for fagfelleevaluering eller er under arbeid. Dette vil bidra til å fylle identifiserte kunnskapsbehov.

Vi deltok dessuten på andre institusjoners tokt i det sentrale Polhavet og hadde en sentral rolle i utformingen av det nye, nasjonale forskningsprosjektet *Polhavet 2050*, som starter i 2026. **3.2.3 Antarktis**

Data fra TONE-havobservatoriet (MOMO) ble hentet inn med skip under årets Troll Transekt. MOMO består av instrumenter som overvåker fysiske, biogeokjemiske og biologiske egenskaper i Weddellhavsvirvelen og

sokkelskråningen utenfor kysten av Dronning Maud Land. Data fra MOMO gir grunnlag for å forstå Sørishavets rolle i den marine «karbonpumpen».

Høsten 2025 fikk vi tilslag på et nytt stort, tverrfaglig prosjekt finansiert av forskningsrådet – BOUECO – som vil gi ny innsikt i driverne som former og danner grunnlaget for økosystemet på og rundt Bouvetøya. Dette er en lite kjent region som trolig har stor betydning i Sørishav-systemet. Et tokt til Bouvetøya med FF «Kronprins Haakon» sørsommeren 2026–27 har derfor vært under planlegging i 2025. Første del av toktet planlegges som et kystnært tokt som skal skaffe kunnskap om økosystemet i Kong Håkon VII Hav. Andre del skal gå til Bouvetøya. Vi jobber for at toktet skal få bred deltakelse fra andre forskningsmiljøer i Norge.

Vi har også produsert eller bidratt til en rekke fagartikler som løfter frem ny kunnskap om prosesser i innlandsisen i Dronning Maud Land og i hav–is-interaksjonen ved kysten av Dronning Maud Land. Dette er viktig for å forstå og få et helhetlig bilde av de endringene som pågår og kan forventes fremover. Som eksempler på nye publiserte funn knyttet til klimaprosesser kan vi fremheve blant annet en studie som finner bevis på sju aktive subglasiale innsjøer i kystregionen av Dronning Maud Land, som ikke er blitt observert tidligere (Arthur et al.). Resultatene viser at innsjøene fylles og dreneres over flere år, og endringsmønsteret varierer fra sted til sted. Funnene viser at tykkere, hurtigflytende is lenger inn i landet ikke er en forutsetning for aktive subglasiale innsjøer, slik som tidligere data har tydet på. Resultatene forbedrer kunnskapen om subglasial hydrologi i Øst-Antarktis og vil bidra til forståelsen rundt de komplekse dreneringssystemene under innlandsisen og virkningen av vannutstrømningen under isbremsene, som igjen påvirker havsirkulasjon, isbrem-smelting og økosystem.

I 2025 fortsatte instituttet med å samle inn og analysere overvåkingsdata for økologisk tilstand, blant annet fra sjøfuglkoloniene i Svarthamaren.

3.3. Forurensing

Nasjonalt mål
Forurensing skal ikke skade helse og miljø

Kjemisk forurensing er fortsatt en trussel mot arktiske miljøer, til tross for internasjonale konvensjoner for å avvikle eller begrense utslipp av persistente organiske miljøgifter og kvikksølv. Norsk Polarinstitutt fortsatte i 2025 å overvåke miljøgifter i arktiske predatorer, slik at vi kan evaluere effektiviteten av konvensjonene. Både dette og våre bredere økosystemstudier øker forståelsen av konsekvensene som klimaendringene kan ha for miljøgift-nivåer i arktiske dyr. Vi kartlegger nye fluorforbindelser og plastrelaterte kjemikalier, og vi utvikler nye metoder for bedre å forstå effekter av miljøgifter i arktiske toppredatorer. Polarinstituttet undersøker også den samlede belastningen av miljøgifter og andre menneskelige påvirkninger i arktiske økosystemer.

Flere prosjekter i 2025 tok for seg overvåking av miljøgifter og annen forurensing. Nye resultater viser stabile kvikksølvnivåer i isbjørn fra Svalbard i tidsperioden 1995–2023, mens nivåene hos fjellrev har gått ned siden 2014–15 (se MOSJ). Polarinstituttet har samarbeidet om en studie om ringsel, som ble publisert i 2025, og denne oppsummerer overvåkingsmetoder, kunnskapsstatus og lokale kilder av miljøgifter fra Canada, Grønland, Norge, Russland og Alaska (Houde et al. 2025). I en annen studie tyder de regionale mønstrene for persistente organiske klorforbindelser (OCP) på Svalbard på at lokal bruk i Ny-Ålesund er en kilde til lokale forurensingsnivåer (Lin et al. 2025).

Isbjørn, ærfugl og polarmåker. Foto: G. Wing, Gabrielsen/NP

Norsk Polarinstituttets sjøfuglforskning viser at nivåer av PCB, klorerte plantevernmidler og PFAS i lundefugl fra Svalbard for tiden gir lav risiko for bivirkninger, og en modelleringsstudie på krykkje forutser kraftig nedgang i PCB-nivåer i dette århundret (Underwood et al. 2025). De nyeste miljøgifttrendene hos isbjørn, fram til 2024, viser at nivåer av PCB og klorerte plantevernmidler er redusert kraftig siden 1990-tallet. De gamle miljøgiftene (POP-stoffene) finnes nå i lavere nivåer, fordi bruken av dem er blitt forbudt. Nye genetiske studier viser dessuten at ulike arter håndterer miljøgifter forskjellig. I Barentshavet påvirkes miljøgiftnivåene hos marine pattedyr både av hvilke gener de har for å bryte ned giftstoffer, og av hvor de lever og hva de spiser. Tannhvaler har de høyeste nivåene av miljøgifter, mens isbjørn ser ut til å være delvis beskyttet fordi den har flere gener som bidrar til å bryte ned skadelige stoffer. Polarinstituttet vil fortsette disse nye studiene, da de gir store muligheter for å forbedre vår forståelse av hvorfor noen arter er mer sårbare for forurensing enn andre.

Prioritering 2: Økt regionalt samarbeid om plastforurensing i nordlige havområder

Norsk Polarinstitutt samarbeider med flere partnere på dette feltet, både som prosjektleder og deltaker. I 2025 jobbet vi blant annet i prosjekter med norske partnere hvor vi fikk frem ny kunnskap om havisens rolle i fordeling av mikroplast i sedimenter rundt Svalbard. Vi forsetter å arbeide med etablering av protokoller for innsamlingsoppsett for høykvalitetsprøver av mikroplast til bruk i forskning og overvåking.

Instituttet har startet flere prosjekter for å støtte Arktisk råds handlingsplan mot marin forurensing. Vi vurderer også hvordan det kan gjøres lokale tilpasninger av OSPAR-konvensjonen (The Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic) for overvåking av strandsøppel, slik at overvåkingen bedre kan svare på forvaltningens kunnskapsbehov. Vi undersøker hvordan datagrunnlaget kan brukes i vurderinger av status og utvikling for arktisk marin forurensing, selv om dette overvåkingsgrunnlaget er svakere enn det som finnes fra resten av Europa. En viktig del av arbeidet er å kvalitetssikre registreringene av marin forurensing, noe vi samarbeider med andre arktiske land om.

3.4. Polarområdene

Nasjonalt mål

Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal opprettholdes

Svalbardmeldingen 2023–24 gjør det klart at den norske regjeringens ambisjon er å bevare de tilnærmet uberørte naturforholdene på Svalbard. Bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur er en av de lange linjene i svalbardpolitikken, og har vært ett av de overordnede målene siden de første gang ble formulert i St.meld. nr. 40 (1985–86) Svalbard. Øygruppen er et av de få gjenværende villmarksområdene i Europa og det eneste høyarktiske økosystemet i regionen. Det medfører et stort forvaltningsansvar for biologisk mangfold på Svalbard.

Prioritering 3: Forvaltningen har kunnskap til å vurdere tilstanden i villmarkspregede områder

Polarinstituttets forskning og overvåking på Svalbard er viktig for å vurdere tilstanden til villmarksområdene. Som eksempel dokumenterer vårt nettverk for overvåking av undervannsstøy nær kysten (og noen steder utenfor kysten) skipstrafikk i forhold til dyrelivet. I 2025 ble det iverksatt nye og mer eksperimentelt orienterte studier for å finne virkningene av ulike former for støy. Dessverre ble disse feltstudiene sterkt påvirket av problemer med forurenset bensin i Longyearbyen, som satte en stopper for arbeidet i 2025.

Nasjonalt mål

Naturmangfoldet på Svalbard skal bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet

Vurdering av påvirkning fra lokale aktiviteter på Svalbard var et fokusområde for instituttet i 2025. Dette omfatter statusvurderinger av de fleste høstbare artene (bestandsutvikling/bærekraftig høsting), effekter av lokale forurensningskilder og vurdering av potensielle effekter av menneskelige trafikk i regionen.

Prioritering 4: Forvaltningen har relevant kunnskap om miljøpåvirkningen av landbasert og sjøbasert ferdsel på Svalbard og den samlede belastningen av dette, samt effekten av tiltak

I 2025 fortsatte vi å samle inn eller analysere data gjennom flere prosjekter om kjøretøyers påvirkning. Kumulative effekter blir behandlet av Framsenter-programmet CLEAN, der vi vil komme med konklusjoner i 2026. Polarinstituttet har blant annet videreutviklet arbeidet med å studere forstyrrelser på isbjørn. Dette prosjektet fortsetter med mer datainnsamling neste år før endelige konklusjoner kan trekkes. Analysene av studiene våre om forstyrrelser fra snøscootere på reinsdyr fortsetter.

Polarinstituttet gjennomførte i 2025 overvåking av lokaliteter for forekomst av fremmede karplanter og ferdselseffekter i form av stidannelse på over 40 lokaliteter. Hovedtyngden av lokalitetene var i Isfjorden-området, men også Ny-Ålesund og noen lokaliteter nord på Spitsbergen ble inkludert. Det ble ikke funnet fremmede karplanter på noen av lokalitetene utenom i Longyearbyen, hvor noen få arter ble funnet og fjernet.

Som en konsekvens av det nye miljøregelverket forventes det mer trafikk i Isfjorden, både på land og til vanns. I samarbeid med Sysselmesteren kartlegges og dokumenteres nåværende synlige effekter av ferdsel på land for å kunne fastslå eventuelle effekter av økt ferdsel i ettertid. De planlagte studiene av forstyrrelseffekter på hval ble avlyst på grunn av bensinkrise i Longyearbyen. Feltarbeidet skulle vært gjennomført i Isfjorden i slutten av august, men alle båter var tatt ut av drift da vi skulle starte arbeidet.

Prioritering 5: Har fått en tydeligere norsk forskningsledelse på Svalbard for å sikre at forskningsfasilitetene benyttes bedre og reduserer belastningen på naturen

I en leveranse til blant andre Klima- og miljødepartementet beskrev Norsk Polarinstitutt sammen med Norges forskningsråd hva som skal til for at Svalbard forskningskontor skal kunne bidra til en tydeligere norsk forskningsledelse på Svalbard. Her pekte vi på konkrete forutsetninger og utfordringer for å lykkes. Vi arbeidet videre med dette gjennom året og rekrutterte ressurser for å etablere kontoret i 2026.

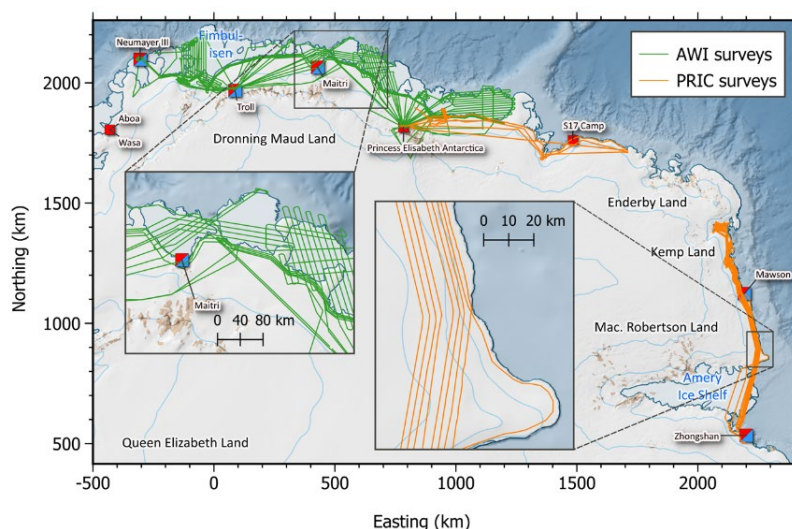
Nasjonalt mål

Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres

Norsk Polarinstitutt samarbeider med Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System (SIOS) for å fremme infrastruktur- og datadeling i det brede, internasjonale forskningsmiljøet som arbeider på Svalbard. I tillegg kartlegger instituttet, sammen med Sysselmesteren, sårbar natur ved turistlandingssteder rundt øygruppen for å sikre minimal forstyrrelse av naturen.

I Antarktis prioriterer vi å styrke kunnskapen om prosesser som påvirker globale klimaendringer og virkningene av dem. I sørsommersesongen 2024–25 fortsatte vi arbeidet med å etablere observatoriene i det nasjonale forskningsinfrastrukturprosjektet TONe. Høydepunktet var da den første værballongen ble sendt opp fra det integrerte skyobservatoriet (ICO). Observatoriet ble satt i prøvedrift på slutten av sesongen. Koblingen mellom skyer og aerosoler og deres rolle i strålingsbalansen er en viktig faktor for oppvarmingen av Antarktis. Strålingseffekten av skyer og aerosoler er to av de største usikkerhetene i globale klimamodeller. ICO gir oss mulighet til å bidra med data for å forstå disse prosessene bedre. I 2025 fikk vi hentet det første året med høyoppløselig data fra Fimbulisobservatoriet (TONe-FIO). Samtidig fikk vi ferdigstilt og bekreftet at det autonome FIO-observatoriet fungerer som det skal, og nå sender data kontinuerlig til bruk i vår langtidsovervåking. Data fra FIO gir oss ny kunnskap om de fysiske prosesser som bestemmer smeltingen i grensesjikt mellom isen og havet. TONe vil være vårt viktigste verktøy for å samle inn overvåkingsdata fra Dronning Maud Land i årene fremover. Porteføljen består utelukkende av prosjekter som søker å fremskaffe kunnskap om miljøendringer og konsekvenser av slike endringer, satt i sammenheng med trippelutfordringen klima–naturmangfold–forurensing.

Vi arbeidet videre med Antarctic RINGS (Ice Sheet Margins)-initiativet, der vi kartlegger topografien under isen langs kysten. Sørsommeren 2024–25 gjennomførte vi andre del av den flybårne radarkampanjen i Dronning Maud Land. Instituttet har bidratt til flere studier og publikasjoner for å snevre inn usikkerheten om det fremtidige bidraget til havnivåøking fra Antarktis, og for å forstå prosessene som driver endringene.

Sørsommeren 2024–25 gjennomførte vi andre del av den flybårne radar-kampanjen i Dronning Maud Land som kartlegger topografien under isen langs kysten og utstrømmingen av is til havet fra hele kysten i Antarktis.

Polarinstituttet leder arbeidet, og det tyske Alfred Wegener Institut (AWI) utfører kartleggingen i Dronning Maud Land. Kampanjen vil gi grunnlag for mer nøyaktige beregninger av endringer i det globale havnivået.

Vi er også partner i prosjektet «Beyond EPICA – Oldest Ice» som på tampen av 2024 hentet ut en iskerne som utgjør det lengste kontinuerlige klimaarkivet som noensinne er hentet opp fra is. Det eldste punktet i iskjernen kan dateres minst 1,2 millioner år tilbake i tid. Sommeren 2025 ble iskjernen fraktet til de store is-laboratoriene Europa, med store sikkerhetstiltak for å unngå smelting. Analysearbeidet er nå godt i gang. Iskjernen gir forskerne en tidslinje med klimahistorie de aldri før har hatt tilgang til. Det er mye vi ikke vet om fortidens klima, blant annet hva som skjedde for mellom 900 000 og 1,2 millioner år siden, da issyklusene endret seg fra 41 000-årige til 100 000-årige sykluser, uten at man vet hvorfor. Den nye iskjernen kan gi kunnskap om dette. Prosjektet er finansiert av EU-kommisjonen og støttet av nasjonale partnere og finansieringsorganer i Belgia, Danmark, Frankrike, Tyskland, Italia, Norge, Sverige, Sveits, Nederland og Storbritannia.

Prioritering 6: Norsk Polarinstitutt bidrar aktivt til å videreføre samarbeidet om klima og miljø i Arktisk råd under norsk lederskap (2023–2025)

Også i 2025 var Norsk Polarinstitutt aktiv i Arktisk råd gjennom deltagelse i de norske delegasjonene til arbeidsgruppene Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF) og Protection of the Arctic Marine Environment (PAME), samt en rekke underliggende ekspertgrupper. Våre bidrag til disse inngår også i nasjonal overvåking og kunnskapsoppbygging.

AMAP hadde to digitale arbeidsgruppemøter dette året. I det kommende arbeidet bidrar polarinstituttet med ledelse av kapitler under ekspertgruppen for miljøgifter og i arbeidet med kvikksølv. En artikkel om lokale kilder til forurensing ble publisert i desember. Klimarapporten 2024 fra AMAP ble publisert, og Polarinstituttet leder et kapittel, og bidrar i flere andre, av neste oppdatering som skal være ferdig i 2026. Vi har levert data og bidrar aktivt til opparbeiding av dataanalyser og skriving av rapporten. Norsk Polarinstitutt vil også fortsette det aktive bidraget inn i ekspertgruppen for marin forsøpling, hvor vi har påtatt oss å lede et arbeid for å revurdere anbefalinger for overvåking av marin forsøpling i arktiske områder.

Norsk Polarinstitutt har fortsatt som medrepresentant til den norske nasjonalrepresentanten i CAFF, og vi deltok på det digitale CAFF-møtet som ble avholdt i september. Siden sommeren 2023 har instituttet vært eneste norske deltaker i CBMP-kyst (Coastal Biodiversity Monitoring Plan). Vi sitter som vara til styringsgruppen i CBMP-marin og representerer Norge i styringsgruppen i CBMP-terrestrisk. I sistnevnte utvikles det en implementeringsplan for

arbeidet videre, herunder planer for oppdatering av statusrapporten for det terrestriske miljøet. Under CBMP-marin er et mer konkret ekspertnettverksarbeid i gang. I 2025 var det flere møter i CBMP isbiota-nettverket som vi leder sammen med UiT Norges arktiske universitet. Polarinstituttet har også et aktivt lederskap av nettverket for marine pattedyr og deltar i nettverket for plankton under CBMP-marin. Nettverkene under CBMP-marin jobber med en oppdatering av State of the Arctic Marine Biodiversity (SAMBR) som skal ferdigstilles i 2027. Undergruppen for havstøy i nettverket for sjøpattedyr møttes flere ganger i 2025 og har igangsatt flere sirkumpolare prosjekter med det internasjonale akustikkforskningsmiljøet i Arktis.

PAME hadde arbeidsgruppemøte i februar og september 2025. Polarinstituttet deltar i den norske delegasjonen og bidrar aktivt i tre undergrupper: økosystembasert forvaltning, marine verneområder og marin forsøpling. Polarinstituttet satt i styringsgruppen for et PAME/CAFF-prosjekt om introduserte arter, bidro til prosjektrapporten som ble publisert i 2025 og er nå med og planlegger det videre arbeidet, blant annet med risikovurderinger. Polarinstituttet bidro også til oppdateringen av retningslinjer for etablering av marine verneområder (MPA) og andre effektive arealbaserte forvaltningstiltak (OECM). Videre ga vi innspill til en rapport og en informasjonsbrosjyre om OECM-er, som begge ble publisert våren 2025. Instituttet var med på å planlegge en workshop som ble avholdt i oktober om verdier og verdisetting i regi av økosystemgruppen. I tillegg sitter vi i ICES/PICES/PAME-arbeidsgruppen for det sentrale Polhavet (WGICA). Under denne gruppen deltok vi i et møte i Japan i november.

En rapport om samlet belastning i det sentrale Polhavet ble publisert november 2025, mens rapporten om klimaendringer er under fagfellelvurdering/produksjon. Polarinstituttet har hatt et særskilt ansvar for primær- og sekundærprodusenter i dette arbeidet.

Polarinstituttet leder et nystartet prosjekt som skal utvikle et analyseverktøy for arealbaserte vurderinger i Arktis.

Norsk Polarinstitutt mottok i 2025 tildeling fra Klima- og miljødepartementet til prosjektarbeid under ordningen Miljøsamarbeid i Nordområdene. Prosjektene det ble søkt om og godkjent bevilgning for (se tabell) var alle i tråd med formålet for denne tilskuddsordningen. Ordningen opphører fra og med 2026, men polarinstituttet har fått en budsjetttrammeoverføring som skal sette oss i stand til å videreføre relevant aktivitet under samme formål også i årene som kommer.

Miljøsamarbeid i nord - Prosjekter i 2025	Forbruk [kr]
Ringsel	750.000
Narhval og grønlandshval	1.095.948
Isbjørn – bestandsovervåking	1.700.000
Isbjørn – miljøgifter	299.987
Sjøfugl – bestandsovervåking	498.264
Overvåking stellerand	365.000
Sjøfugl – miljøgifter	706.876
Prosjektstilling samarbeid marin forsøpling i nordområdene	1.097.041
Fellesarktisk metode for sammenlignbar strandsøppeldata	142.555
Marin forsøpling - mikroplast i sedimenter	433.069
Marin forsøpling - plastkjemikalier i bunndyr og fisk	301.592
OPEer i isbreer	200.000
Passiv-akustisk overvåking av marine pattedyr	20.727
Reisemidler Arktisk råd	112.829
Prosjektorganisering/reisemidler	-
Sum	7.723.888

Prioritering 7: Har gjennomført arbeid knyttet til oppgradering og vedlikehold av Trollstasjonen i Antarktis

I 2025 ble det gjennomført omfattende vedlikeholds- og oppgraderingstiltak på Troll. Kraftstasjonen fikk nye aggregater og forbedret kjøle- og sikkerhetssystem, samt et sentralt anlegg for oljehåndtering som økte drifts-sikkerhet, brannsikkerhet og miljøhensyn. Bygningsmassen ble utbedret, og varmesentralen ble forenklet og gjort lettere å vedlikeholde.

Nettverksinfrastrukturen ble oppgradert med nytt serverrom, dedikert fiber og utskifting/tillegg av UPS-er (Uninterruptible Power Supply), i samarbeid med Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør, Miljødirektoratet og Kongsberg Satellite Services (KSAT). Strøm- og kommunikasjonsinfrastrukturen ble utvidet for nye observatorier.

Polarinstituttet har bistått Statsbygg i forprosjektet for «Nye Troll», med bestillingsfullmakt på transportkjøretøy og bestillinger av øvrig materiell. En egen prosjektgruppe er etablert med ansvar for logistikk og medisinsk beredskap, og kapasiteten er styrket for å sikre robust fremdrift i prosjektet. I tillegg ble en prototype for vindmølle med loggesystem installert nord for Sofietoppen, og et overvåkingsprosjekt på isdrift ble satt i gang som grunnlag for fremtidig fornybar energiforsyning.

3.5. Myndighetsutøvelse

I løpet av 2025 hadde Norsk Polarinstitutt til sammen ni meldinger om norsk aktivitet i Antarktis til behandling. To av disse gjaldt aktivitet sent i sesongen 2024–25. To meldinger som gjaldt aktivitet i siste del av 2025–26-sesongen ble mottatt sent på året og blir ferdigbehandlet i 2026. En melding som gjelder aktivitet i 2026–27-sesongen er fortsatt under behandling.

Fem av meldingene gjaldt privat aktivitet, nærmere bestemt cruiseaktivitet på Antarktishalvøya, droneflyvning i forbindelse med oppdrag for en utenlandsk cruiseoperatør, to skiekspedisjoner til Dronning Maud Land i sesongen 2025–26 og en kryssing av kontinentet på ski i 2026–27-sesongen. En av meldingene gjaldt Statsbyggs prosjekt i forbindelse med ny stasjon på Troll, for aktivitet som ble gjennomført i slutten av sesongen 2024–25. Tre meldinger gjaldt forskningsaktivitet; en på Troll og to marine. Saksmengden er innenfor det normale. Norsk Polarinstituttets egen aktivitet i Antarktis blir behandlet av Klima- og miljødepartementet. Antallet saker som vi behandler gir derfor ikke uttrykk for den totale mengden av norsk aktivitet i Antarktis.

Ingen søknader etter verneforskriftene for Bouvetøya naturreservat ble mottatt i 2025, men vi har tidligere gitt en tillatelse til helikopterlanding i 2025–26-sesongen. Det har over tid vært få søknader etter miljøregelverket for Bouvetøya, og vi forventer ikke at dette endrer seg i nærmeste framtid. Det er i praksis kun helikopterlanding eller aktivitet i Nyrøysa som trenger tillatelse. Vi ser imidlertid en viss interesse for øya, også for aktivitet som ikke krever tillatelse.

3.6. Faglig rådgiver

Rollen som faglig og strategisk rådgiver utøves på flere måter: i direkte kontakt med myndighetene, gjennom høringsuttalelser, leveranser til oppdrag på tildelingsbrev og gjennom utvikling og oppdatering av Miljøovervåking Svalbard og Jan Mayen (MOSJ).

Rådgivningsarbeidet er sentralt i mange av instituttets oppgaver. Noe av dette er beskrevet i avsnittene om arbeidet som er gjennomført under prioriteringene i tildelingsbrevet, for eksempel arbeidet med norsk havforvaltning og bidragene våre i arbeidsgruppene under Arktisk råd. Rapportene som svarer på oppdrag i det årlige tildelingsbrevet, inneholder som regel også faglige råd. I 2025 arbeidet vi med faglige beskrivelser av miljøverdier ved utvalgte ilandstigningslokaliteter på Svalbard og med en sammenstilling av tilgjengelig kunnskap i naturforhold som kan ha betydning for utøvelse av motorferdsel på Svalbard. Disse oppdragene ble levert i henholdsvis september og oktober. Vi leverte dessuten kart for å fylle Sysselmesterens behov for kart over de utvalgte ilandstigningslokalitetene.

I 2025 vurderte instituttet 73 miljørelaterte høringer og ga uttalelse til 16 av dem. Disse gjaldt blant annet marine vitenskapelige undersøkelser, petroleumsutvinning, regelverk om mineralutvinning på havbunnen og en plansak i Longyearbyen planområde. Til høringer om vitenskapelige undersøkelser ga vi ved flere anledninger anbefalinger om avbøtende tiltak for potensielt miljøskadelig aktivitet. I høringen om tildeling av forhåndsdefinerte områder for petroleum frarådet vi åpning av de fleste foreslåtte områdene med den begrunnelsen at ordningen ikke er egnet til å utvikle videre petroleumsaktivitet på en miljøforsvarlig måte i sin nåværende form. I høring til forskrift til havbunnsmineralloven understrekte vi viktigheten av å ivareta miljøhensyn og føre-var-prinsippet i all fremtidig mineralvirksomhet på havbunnen, vi påpekte at biologisk grunnlinjedata bør fremskaffes før undersøkelsesvirksomhet settes i gang, og at relevante miljøfaglige instanser må få en formell rolle i prosessen. I høring til forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen påpekte vi at utkastet ikke var dekkende for å få innsamlet miljødata av en god nok kvalitet til å kunne brukes i videre konsekvensvurderinger. Vi anbefalte videre at det ble etablert et klart skille mellom ressursdata og miljødata, samt at Miljødirektoratet skulle få ansvaret for å stille krav til innsamling, tolkning, lagring og tilgjengeliggjøring av miljødata. Ingen av de to forskriftsforslagene ble endret etter høringsrunden.

MOSJ presenterer og tolker data om viktige miljøindikatorer for forvaltningen. Dataseriene som presenteres i MOSJ leveres av polarinstituttet og andre institusjoner, og de brukes jevnlig i både høringsuttalelser og leveranser til oppdrag i instituttets tildelingsbrev. På grunn av den totale arbeidsmengden, hadde Norsk Polarinstitutt begrenset kapasitet til å utvikle MOSJ i 2025. Imidlertid ble de fleste indikatorene oppdatert. Det jobbes videre med revisjon av forurensingsindikatorene, og mens den pågår er det besluttet at indikatorene ikke skal oppdateres årlig. Vi har likevel oppdatert indikatorer som bidrar inn i annet nasjonalt arbeid, som overvåkingsgruppens oppdatering på forurensing i marine områder, samt i ett tilfelle der oppdatering har støttet en vitenskapelig publisasjon. I tillegg har vi startet arbeidet med å revidere klimaindikatorene.

Fjellrev

Sist oppdatert 19. desember 2025

Fjellrev (*Vulpes lagopus*) er en stedegen art på den arktiske tundraen, og på Svalbard er den et rovdyr og åtseleter på toppen av næringskjeden. Fjellreven er funksjonelt viktig fordi den påvirker byttedyrarter både på land, gjennom bakkehekkende fugl som ryer og gjess og reinsdyrkadaver, og marine ressurser som sjøfugl, selunger og selkadaver, samt at den høstes årlig og er hovedvert for farlige zoonoser. Raske klimaendringer påvirker bestandsdynamikken til fjellrev gjennom multiple drivere som tilgang på reinsdyrkadaver, marine ressurser og zoonoser. I Norsk rødliste for arter 2021 er fjellrev på Svalbard i kategori livskraftig (LC).

Informasjon om fjellrev på nettstedet MOSJ. Foto: M. Kjellstadli Johansen, NP

Instituttet har faglig ansvar for tre av miljømålene for polarområdene på Miljøstatus.no. I 2025 oppdaterte vi tekster og data for indikatorene vi er ansvarlig for og deltok i arbeidet i indikatorteamet ledet av Miljødirektoratet.

Norsk Polarinstitutt har også som oppgave å være faglig eller strategisk rådgiver i departementenes internasjonale arbeid i sør. I Antarktissamarbeidet ble det i 2025 lagt ned en betydelig innsats i oppfølgingen av forslaget om et marint verneområde i den østlige delen av Weddellhavet og Kong Håkon VII Hav og i arbeidet med et turismerammeverk for Antarktis. Rådgivningsarbeidet i sør er nærmere omtalt i kapittel 3.8 om internasjonalt samarbeid.

Annen rådgivning

Norsk Polarinstitutt utfører oppgaver på Svalbard for andre enn miljøforvaltningen, og har en refusjon over Svalbardbudsjettet (Statsbudsjettets kap 0017). Dette omfatter topografisk kartlegging og utarbeiding av en rekke temakart for ulike aktører, forvaltningsrådgiving overfor Sysselimesteren og miljørettet kunnskapsformidling og informasjon. Vårt topografiske oversiktskart over Arktis som ble ferdig i 2025, har et bredt bruksområde. I forbindelse med kulturminnekartlegging har vi produsert høyoppløste ortofoto over en rekke lokaliteter. GIS-systemet «Quantarctica» er mye benyttet av antarktisforskere fra hele verden. Systemet er i stor grad utviklet hos Norsk Polarinstitutt. Instituttet jobber videre med en større oppdatering og utvikling av kartdata, kartografi og ulike forskningsdatasett.

Året 2025 var et svært aktivt år for arbeidet med internasjonale prosesser. I samarbeid med Miljødirektoratet jobbet vi med isbjørnavtalen – gjennom forberedelse av den nasjonale planen *Mål og tiltak for arbeidet med bevaring av isbjørn i norsk Arktis*. Det internasjonale gruppemøtet ble imidlertid utsatt til tidlig i 2026 på grunn av ansettelsesproblemer for føderalt ansatte i USA.

Polarinstituttet skrev alle rødlistevurderinger for arktiske seler for den europeiske rødlisten, samt flere artsvurderinger for de globale IUCN rødlistevurderingene. Vi gjennomgikk dessuten rundt 25 vurderinger i rollen som leder for «Pinniped Specialist Group».

3.7. Kunnskapsutvikling og formidling

Norsk Polarinstitutts kunnskapsutvikling og formidling støtter opp om miljøforvaltningens behov og er til nytte for forskningen på flere områder. Resultat fra forsknings- og overvåkingsprosjekt formidles til miljø- og statsforvaltningen, samarbeidspartnere, internasjonale forvaltningsprosesser, fagmiljø, skoleverket og allmennheten.

3.7.1 Kartlegging

Nøyaktige og oppdaterte kart, ortofoto og terrengmodeller er nødvendige for forskning og forvaltning, søk og redning og sikker ferdsel på Svalbard. Polarinstituttets analoge og digitale kart er basert på flybilder fra perioden 2008–12. Naturen på Svalbard endrer seg, og endringene skjer stadig raskere. Det er derfor nødvendig å oppdatere kart, ortofoto og terrengmodeller ved bruk av nye flybilder. I 2024 startet vi ny flyfotografering av deler av Svalbard, og fikk fotografert Svalbard nord for Isfjorden. I 2025 var det ikke budsjett til å følge opp med fotografering av resten av Svalbard. På kartkonstruksjonssiden konstruerer vi nå et nytt detaljert teknisk kart og en ny terrengmodell over Barentsburg, basert på fjorårets flybilder. I samarbeid med Kartverket og Longyearbyen lokalstyre er det også laget nye digitale kart og terrengmodeller over Longyearbyen planområde.

Norsk Polarinstitutt har laget fem nye kart i målestokk 1:250 000 over Svalbard ved å generalisere eksisterende kart i målestokk 1:100 000. Kartene ble trykket høsten 2025. Polarinstituttets topografiske oversiktskart over Arktis, som ble produsert i fjor, ble kåret til Norges beste kart.

I tillegg fikk det fagjuryens pris som nest beste kart uansett klasse på den store internasjonale kartografi-konferansen i Vancouver. Høsten 2025 ga vi også ut et stort veggkart over hele Svalbard.

Norsk Polarinstituttets veggkart over Svalbard er blitt godt mottatt.

Vårt nettbaserte kartsystem, «Toposvalbard», blir kontinuerlig oppdatert og forbedret med nye funksjoner, nytt innhold og nye digitale kartdata. De nyeste høyoppløste flybildene over Longyearbyen og Barentsburg er nå tilgjengelige i systemet. Vi vil fortløpende publisere foreløpige ortofoto i «Toposvalbard», basert på fjorårets flyfotografering.

I tillegg til nykartlegging på Svalbard og i Antarktis, produserte instituttet flere temakart for eksterne brukere, samt for egne forskere og rådgivere. Vi bidrar også med kartdata og kompetanse til Arctic SDI geoportal. Vi yter også feltstøtte på kart- og posisjoneringssiden (GPS) til flere av våre forskere. I samarbeid med Kartverket ble det etablert et nytt og bedre høydegrunnlag som gir mer presise høyder på kartene på Svalbard.

Nykartlegging i Antarktis var hovedsatsningsområdet på kartkonstruksjonssiden i 2025. Det er etablert en ny digital produksjonsløype for å erstatte gamle kart i målestokk 1:250 000 over Dronning Maud Land. Alle aktuelle områder er nå nykonstruert fra satellittbilder, og arbeidet med kartografisk bearbeiding kan begynne. Det første kartbladet vil bli ferdig våren 2026. Norsk Polarinstitutt bidro dessuten med kart- og landmålings-kompetanse i forbindelse med etablering og sikring av ny losseplass for forsyningsskip, vedlikehold av Troll Airfield og planlegging av Troll energipark.

3.7.2 Dataforvaltning

Plattformen for publisering av data (data.npolar.no) er under gradvis opprusting med sikte på bedre brukertilbud, større sikkerhet, mer stabil formidling av data til nasjonale fellesløsninger som nmdc.no, Nordatanet og Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System (SIOS) dataportal, samt bedre synlighet i internasjonale dataportaler som Polar Data Search og Antarctic Metadata Directory. Ved utgangen av 2025 var cirka 530 datasett tilgjengelige

via data.npolar.no. Den tematiske karttjenesten «Svalbardkartet» (svalbardkartet.npolar.no) ble lagt over på en ny teknisk løsning, og innholdet ble revidert.

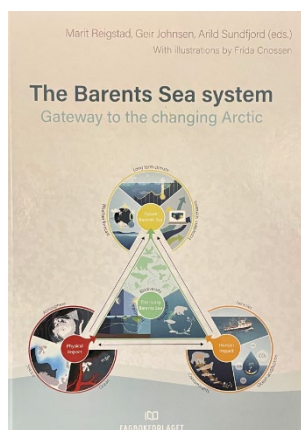
Norsk Polarinstitutt deltar i internasjonalt samarbeid om formidling av polare forskningsdata gjennom Standing Committee on Antarctic Data Management under SCAR (SCADM) og Arctic Data Committee under International Arctic Science Committee (IASC) og Sustaining Arctic Observing Networks (SAON). Her er vi en pådriver i arbeidet med å utvikle felles prinsipper for datapolitikk i polare forskningssamarbeid, nå med et revidert «Data Statement» for IASC og SAON. Et ferdig forslag er klart for behandling av IASC Council i mars 2026.

Et internt utredningsarbeid vinteren 2024–25 avdekket et omfattende behov for teknisk og organisatorisk utvikling av IKT og digitale tjenester i og for instituttet. Konklusjonene i utredningen blir fulgt opp i 2026.

3.7.3 Kommunikasjon, formidling og forvaltning av polarhistorisk materiale

Formidlingsarbeidet ved Norsk Polarinstitutt var i 2025, som andre år, preget av en kombinasjon av planlagte prosjekter, løpende forskningsformidling og redaksjonelt arbeid, mediehenvelser, utvikling av digitale løsninger, arrangementer og utstillinger. Våre digitale kanaler er nettsidene npolar.no og polarhistorie.no, i tillegg til kontoer på Facebook, Instagram, LinkedIn og YouTube. Vi publiserte også flere populærvitenskapelige artikler i Fram Forum, som gis ut av Framcenteret.

Instituttet fikk i 2025 flere oppslag om feltarbeid og forskningsaktiviteter i internasjonal og nasjonal presse. Disse inkluderer The Guardian, AFP og New York Times, NRK, Svalbardposten, Nordlys og forskning.no. Temaene var blant annet isbjørnforskning, Austfonna-smelting, fugleovervåking, fjellrev og Antarktiskforskning. For å kunne formidle sjøfuglenes liv og utfordringer på best mulig måte ble det sommeren 2025 gjort egne foto- og filmopptak under feltarbeid på Bjørnøya. Det ble i tillegg satt i gang et arbeid for å undersøke mulighetene for å lage en utstilling om sjøfugler.

Instituttet medvirket i utgivelsen av to bøker. I mars ble boka *Ytterst i verden. På jakt etter en polarkultur*, skrevet av polarhistoriker Harald Dag Jølle, gitt ut på Gyldendal forlag. Jølle har fulgt forskere ved Norsk Polarinstitutt i deres feltarbeid. I juni ble den tverrfaglige læreboka *The Barents Sea System – Gateway to the Changing Arctic*, som oppsummerer arbeidet fra det store forskningsprosjektet «Arven etter Nansen», lansert. Norsk Polarinstitutt bidro ved flere kartografer og forskere. Arild Sundfjord var faglig redaktør og Helle Goldman språklig redaktør for boka.

Totalt 47 manuskripter ble vurdert for Norsk Polarinstitutts fagfellelvurderte vitenskapelige tidsskrift *Polar Research*, og 21 av disse ble sendt videre til publisering.

Av årets arrangementer, foredrag og øvrige kontakt med allmennheten kan nevnes vår forskningsmottakelse på Framcenteret under Arctic Frontiers-konferansen, Svalbardseminaret i Longyearbyen, FNs havkonferanse i Nice med eget arrangement på seilskipet «Statsraad Lehmkuhl», arrangement under Forskningsdagene, 100-årsjubileet for Svalbard, Svalbard Science Conference i Oslo, åpne polare bokkafeer, fredagsforedrag og skolebesøk. Instituttets ledende posisjon innen polar forskning og rådgivning kom tydelig fram på disse arrangementene, og særlig under Arctic Frontiers og Svalbard Science Conference, med inviterte plenumstaler, presentasjoner, sesjons-ledelse og mange vitenskapelige bidrag.

Polarinstituttets data i Cristin og Brage, som begge skulle legges ned, ble migrert inn i Nasjonalt vitenarkiv (NVA). Samlingen av polarhistorisk litteratur ble utvidet gjennom kjøp og gaver. Fotoarkivet gikk over til en skybasert løsning og flyttet alle filene over. Arkivet omfatter nå cirka 130 000 foto og 3000 videoklipp. I 2025 pågikk det også et prosjekt, støttet av Svalbard Miljøvernfond, der vi registrerte foto fra Kings Bays arkiv. Også flere andre fotosamlinger ble digitaliserte i løpet av 2025.

3.8. Internasjonalt samarbeid

Norsk Polarinstituttets vitenskapelige produksjon viser tydelig at instituttet er en del av et sterkt sammenvevd internasjonalt fellesskap innen praktisk talt alle fagområder vi deltar i. De fleste av våre vitenskapelige publikasjoner i 2025 har et bredt spekter av internasjonale medforfattere (vitenskapelige partnere). På samme måte viser vår deltakelse (og spesielt lederroller) i internasjonale vitenskapelige komiteer som IUCN (International Union for Conservation of Nature), ICES (International Council for Exploration of the Sea) arbeidsgrupper, NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission) og OSPARs vurderinger av arter at forskere og forvaltere ved instituttet har et internasjonalt anerkjent kompetansenivå innen forvaltningsrelevante vitenskapelige prosesser. Spesielle prosesser i 2025 hvor våre forskere er deltakere/forfattere, inkluderer WOA III (Third World Ocean Assessment) og kapittelet Fjord Systems and Marine Mammals.

Lokalt på Svalbard samarbeider vi tett med internasjonale kolleger blant annet i forbindelse med Ny-Ålesund Science Managers' Committee (NySMAC)- og SIOS, arbeidsgrupper, og styringsgrupper. Vårt samarbeid med internasjonale kolleger gir oss utvidet kompetanse og tilgang til nye teknologier i vår forskningsportefølje. To eksempler på prosjekter gjennomført i 2025 som fremhever disse verdiskapende aspektene, er studien av lysabsorberende partikler på isbreene i Kongsfjorden, gjennomført sammen med amerikanske kolleger, og de unike studiene av steinkobbenes søk etter fôr som ble gjennomført med japansk teknologi og i samarbeid med japanske kolleger.

Mange europeiske og globale avtaler har som mål å redusere forurensing som skader naturen og dyrelivet. I 2025 har Minamata-konvensjonen om kvikksølv vært spesielt viktig for oss. Data fra norsk Arktis har blitt brukt til å vurdere hvor godt denne avtalen fungerer. Polarinstituttet har bidratt aktivt i arbeidet med å undersøke hvordan kvikksølv påvirker marine pattedyr over hele verden, og om nivåene går opp eller ned. Mye av forurensingen i Arktis kommer langveisfra, når miljøgifter fra industrielle områder transporteres nordover gjennom luft- og havstrømmer. Derfor kan en reduksjon av slike forurensende stoffer – inkludert ulike typer plast – bare oppnås gjennom internasjonalt samarbeid.

ATCM/CEP

Instituttet deltar i den norske delegasjonen til Antarktistraktatmøtet (ATCM) som strategisk og faglig rådgiver for Utenriksdepartementet og er norsk representant i miljøvernkomiteen for Antarktistraktaten (CEP). I disse to møtene, som i år var i Milano, Italia, deltok vi med fem delegater, inkludert representant i CEP. Norsk Polarinstitutt skrev eller bidro til åtte arbeidsdokumenter og 13 informasjonsdokumenter til årets møter. Frem til årets møte ledet Norsk Polarinstitutt, på vegne av Norge, Deception Island Management Group som består av de traktatspartene som sammen står for forvaltningen av det særskilte forvaltningsområdet for Deception Island. I toårsperioden som Norge ledet dette arbeidet, ble det igangsatt en prosess for å avdekke eventuelle behov for revisjon av forvaltningsplanen.

CCAMLR

Norsk Polarinstitutt deltar som faglig og strategisk rådgiver i Norges arbeid med kommisjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis (CCAMLR) og deltar på de årlige møtene. I 2025 jobbet vi videre med

forslaget til marint verneområde (Marine Protected Area – MPA) i den østlige delen av Weddellhavet og Kong Håkon VII Hav (WSMPA Phase 2). Norsk Polarinstitutt har også vært involvert i å utarbeide det norske forslaget til revidering av krillforvaltningen i Sørishavet gjennom et nytt forslag til krillforvaltning i område 48.1 som har gått til Kommisjonen for behandling på årets møte. Norsk Polarinstitutt deltok også på WG-EMM i juli.

ACAP

Norsk Polarinstitutt er fra og med 2025 nasjonalt kontaktpunkt for avtalen om bevaring av albatrosser og petreller (ACAP). Den åttende sesjonen av Partsmøtet (MoP8) til avtalen ble holdt fysisk 19.–23. mai i Dunedin, New Zealand. Polarinstituttet deltok på møtet som norsk representant.

Arktisk råd

Arbeid under Arktisk råd er rapportert under Prioritering 6.

Polarvitenskapelig samarbeid

Norsk Polarinstitutt har representanter i flere av International Arctic Science Committee (IASC)s arbeidsgrupper, og disse deltok blant annet i IASCs årlige møter under Arctic Science Summit Week (Boulder, USA). I 2026 skal instituttet stå som vertskap for The Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)s vitenskapskonferanse og delegatmøte i Oslo, og årsmøtet til The Council of Managers of National Antarctic Programs (COMNAP) i Tromsø. I 2025 etablerte vi strukturer for planlegging av disse arrangementene og er godt i gang med konkret tilrettelegging. Arrangementene vil være et viktig bidrag for å løfte Norges synlighet som sentral forskningsnasjon i Antarktis. Norsk Polarinstitutt avla et offisielt besøk til vår indiske samarbeidspartner National Centre for Polar and Ocean Research høsten 2025, hvor tema var pågående og fremtidig forskningssamarbeid.

3.9. Forskningsledelse i Ny-Ålesund

Norsk Polarinstitutt leder Ny-Ålesund forskningsstasjon og følger opp forskningsstrategien for Ny-Ålesund. Dette arbeidet går langs flere akser:

- forskerstøtte og internasjonalt forskningssamarbeid gjennom aktiv deltakelse i de fire forskningsflaggskipene
- administrativ og praktisk støtte til enkeltforskere og flaggskipene fra vår forskningskoordinator i Ny-Ålesund
- ledelse og gjennomføring av ukentlige koordineringsmøter i Ny-Ålesund
- ivaretagelse av sekretariatsfunksjonen for NySMAC
- sammenstilling og visualisering av miljøovervåkingen i Ny-Ålesund (lange tidsserier) på [nettsidene til Ny-Ålesund forskningsstasjon](https://nyalesundresearch.no/monitoring-at-ny-alesund-research-station-new/), <https://nyalesundresearch.no/monitoring-at-ny-alesund-research-station-new/>
- planlegging av, tilrettelegging for og gjennomføring av offisielle besøk og mediebesøk
- ledelse av arbeidsgruppa for feltsikkerhet innenfor rammene av NySMAC.

Det ble gjennomført ni offisielle besøk i 2025, og dette var omtrent på samme nivå som foregående år.

3.10. Infrastruktur, logistikk og drift

3.10.1 Infrastruktur og logistikk Arktis

Med lavere bemanning ved vårt kontor i Longyearbyen enn vanlig ble 2025 et travelt år, men det ble likevel levert faglig aktivitet på et normalt nivå. Utfordringen med forurenset bensin i Longyearbyen, som gjorde at flere av båtmotorene våre ikke var operative, ble håndtert ved hjelp av andre innleide båtressurser. Årets polhavstokt med «Kronprins Haakon» og Svalbardkurset med Kystvaktens nye skip «Bjørnøya» hadde med sikkerhetspersonell fra instituttet. Statstoktet, med deltakere fra Meteorologisk Institutt, Kartverket, Kongsberggruppen og Norsk Polarinstitut ble gjennomført i august–september med KV «Svalbard» som plattform og Airlift som helikopteroperatør. Oppgraderingen av vår rubbhall i Longyearbyen ble ferdigstilt, og arbeidet ble gjort for å sikre god lagring av materiell og tilby en sikker arbeidsplass. Det ble et omfattende prosjekt, med avhending av gammelt materiell og klargjøring for nytt betongdekke. Norsk Polarinstitut i Longyearbyen var dessuten vertskap for flere besøk og leverte sikkerhetskurs til eksterne og interne forskere.

I Ny-Ålesund drifter Norsk Polarinstitut forskningsinfrastruktur og støtter forskere fra norske og utenlandske forskningsinstitusjoner med logistikk, feltutstyr og gjennomføring av feltarbeid. I 2025 ble det gitt slik støtte til 47 prosjekter fra 15 nasjoner. I disse 47 prosjektene inngikk det til sammen 2103 forskerdøgn (688 i regi av forskere fra polarinstitutet, 763 forskere fra andre norske institusjoner og 652 forskere fra utenlandske institusjoner). I år var det prioritert å re-etablere instrumenter etter oppgraderingen av Zeppelinobservatoriet (472 moh.), slik at målingene kunne gjenopptas uten en for lang pause. De siste instrumentene var på plass før sommeren.

I sommersesongen var det høy forskeraktivitet, og instituttet bidro betydelig med båttransport og annen forskerstøtte. Polarinstitutet forventer en økning i forespørsler om støtte fra norske og utenlandske institusjoner i tiden fremover.

3.10.2 Infrastruktur og logistikk Antarktis

Høysesongen på Troll forskningsstasjon er sørsommeren (november–mars). Rapporteringen for 2025 omfatter januar–mars og oktober–desember, tilsvarende to halve sommersesonger.

Det ble gitt støtte til sju forskningsprosjekter, hvorav seks eksterne norske, gjennom TONe se 3.10.3). Det internasjonale DML RINGS-prosjektet, som har delfinansiering fra Norsk Polarinstitut, brukte Troll som logistikknavn.

Det var 5 368 gjestedøgn i perioden, hvorav 3 710 knyttet til drift, flyoperasjoner, logistikk og forskningsstøtte. Totalt ble det registrert 646 forskerdøgn. Øvrige gjestedøgn er tilknyttet KSAT, transittpassasjerer, studietur etc. Antarktisseksjonen ved Norsk Polarinstitut hadde på det meste 36 ansatte samtidig på Troll, og totalt 55 ansatte. I perioder var over 70 personer på stasjonen samtidig, med en topp på 98. Sommerkapasiteten er 84 personer, men enerom for langtidsopphold gjør at gjester tidvis må overnatte i nødstasjonen og i telt.

Troll fungerer som transportnavn for nasjonale programmer i vestre Dronning Maud Land. 147 passasjerer fra andre nasjonale programmer passerte Troll dette året.

Overvintringsteamet ved Troll forsknings-stasjon 2024-25. Foto: S. Holen Olafsen

I 2025 gikk det sju transporttraverser fra Troll til kysten for å hente forsyninger. Losseoperasjonene var svært krevende, hovedsakelig fordi det var mange isfjell i området og en ustabil brefront. Losseteamet i sesongen 2024–25 startet fra Troll 1. januar og var tilbake 16. januar. Selve lossingen av skipet tok sju dager. I sesongen 2025–26 dro losseteamet ut 22. desember. Losseoperasjonen startet 26. desember og var ferdig 30. desember. Årsaken til at lossingen ble framskyndet, er at man ønsker skipet til iskanten så tidlig som mulig etter at havisen har forsvunnet, fordi det da er en mer stabil iskant (shelffront).

Flyoperasjoner / Troll Airfield

Polarinstituttet gjennomførte ni interkontinentale flygninger i 2025 (Oslo–Cape Town–Troll). Tre operatører og tre flytyper ble brukt:

- Smartwings (Boeing 737-MAX)
- Jetflite (Falcon 7X)
- NORSE (Boeing 787 Dreamliner).

Bruk av Boeing 787 øker sikkerheten ved at flyet kan holdes i luften i opptil tre timer ved dårlige landingsforhold før retur til Cape Town. Det ble transportert 387 passasjerer (169 til Troll, 218 fra Troll), herav 134 fra AWI (Tyskland), 7 fra FINNARP (Finland) og 10 fra SWEDARP (Sverige). Totalt 33 tonn last ble fraktet til Troll.

Det ble gjennomført 31 kontinentale flyvninger (to for DML RINGS, 29 for polarinstituttet og andre nasjonale programmer).

Vedlikehold av rullebanen fortsatte. Ulik bevegelse i isen krever jevnlig oppretting. Sandhull (kryokonitter) øker på grunn av varmere temperaturer. Rullebanen må dekkes med snø i den varmeste perioden og deretter klargjøres før interkontinentale anløp. Opplæring skjer i samarbeid med Avinor og Meteorologisk institutt, med støtte fra Avinor Svalbard.

3.10.3 Troll Observasjonsnettverk (TONE)

Troll observasjonsnettverk (TONE) er et multidisiplinært distribuert observasjonsnettverk som etableres på og rundt den norske forskningsstasjonen Troll i Dronning Maud Land. Infrastrukturen styrker Norges posisjon innenfor Antarktis-forskning og overvåking i Antarktis, og gir norske og internasjonale forskere tilgang til observasjonsdata som grunnlag for ny, samfunnsnyttig kunnskap (npolar.no/tone).

Arbeidet med forskningsinfrastrukturen til TONe-prosjektene var i 2025 i slutfasen før overlevering og igangsettelse av observatoriene. Dette skal understøtte forskningsarbeidet med tilpassede arealer til instrumenter og containere, samt trygg energiforsyning, datakapasitet og pålitelig infrastruktur.

3.10.4 Prosjekt «Nye Troll forskningsstasjon»

Norsk Polarinstitutt har fått en sentral rolle i forprosjektet for «Nye Troll forskningsstasjon» som startet opp i andre kvartal 2025. Oppgavene er gitt gjennom oppdragsbrev fra Klima- og miljødepartementet og til Statsbygg samt i tildelingsbrev fra departementet til polarinstituttet. Instituttet er brukeransvarlig og skal støtte Statsbygg i gjennomføringen. Instituttet har ansvar for planlegging og gjennomføring av brukeranskaffelsene, mottaksprosjektet og flytteprosessen fra eksisterende til ny stasjon, i tett koordinering med Statsbygg og Skanska som hovedentreprenør. I tillegg bidrar polarinstituttet med nødvendig bistand til miljøkonsekvensvurderingen og har ansvar for logistikk og medisinsk beredskap gjennom hele byggeperioden. Logistikken omfatter fartøy, fly og landtransport mellom iskanten og Troll.

Polarinstituttet er delegert en bestillingsfullmakt på 227 millioner kroner for perioden 2025–26. Midlene skal brukes til anskaffelse av logistikkmateriell, og instituttet har samtidig fått leverandøransvar for transporten av materiell til Trollstasjonen. For å ivareta oppdragene etablerte vi styringsdokument og prosjektorganisasjon i første kvartal 2025. Instituttet deltok fra mai i samspillentreprisens fase 1, med tilstedeværelse på Statsbyggs prosjektkontor i Oslo og økende involvering fra Norsk Polarinstitutts basisorganisasjon i Tromsø. Videre skal Statsbygg og instituttet sammen utrede fremtidig driftsmodell, inkludert husleiekompensasjon, basert på finansieringsløsninger som vurderes av departementet. Polarinstituttet vil i fremtiden fortsatt ivareta forvaltning, drift og vedlikehold av stasjonen i dialog med Statsbygg.

3.10.5 Fartøy

Forskningsfartøyet «Kronprins Haakon» har i perioden gjennomført til sammen 55 planlagte toktdøgn for Norsk Polarinstitutt, fordelt på følgende oppdrag:

- Polar Bear Monitoring: 16 døgn
- Framstredet: 19 døgn
- A-Twain+ HiAOOS 2025: 20 døgn

Et kystovervåkingstokt på 12 dager ble kansellert av budsjettmessige årsaker.

Fartøyet gjennomførte rutinemessig verkstedopphold i perioden 10.–23. juli. Her ble blant annet et mindre konferanserom ombygd til kontrollrom for fjernstyrt undervannsfarkost (ROV, remotely operated vehicle).

I 2025 ble det inngått en ny avtale mellom Norsk Polarinstitutt og det norske rederiet Silver Liner AS, om bruk av forsyningsfartøyet MV «Silver Mary» for logistikkoperasjoner fra Europa til iskanten. Rammeavtalen løper i seks år med opsjon på inntil fire år, med tre måneders gjensidig rett til oppsigelse. Denne avtalen vil sikre instituttet tilgang på god logistikk-kapasitet for å sikre driften av den eksisterende Trollstasjonen, og eventuelt et nybygg av denne.

Fartøyet avsluttet forsyningstoktet til Troll-stasjonen 28. februar. Toktet hadde en varighet på 90 dager og fraktet om lag 1 500 tonn forsyninger, drivstoff m.m. Det ble også fraktet forsyninger for KSAT, Alfred Wegener Institut (AWI) og Svensk polarforskningssekretariat. Årets ukelange transekt-tokt på forsyningsbåten ble ledet av professor Elin Darelius fra UiB, der også forskere fra Norsk Polarinstitutt var med.

Del IV: Styring og kontroll av virksomheten

4.1 Risikovurderinger knyttet til måloppnåelse

Det jobbes kontinuerlig og systematisk med risikovurderinger, som ved feltarbeid og leveranser på instruks-oppgaver og oppdrag gjennom virksomhetsplanlegging og oppfølging. Systemet vi har utviklet for vurdering av risiko knyttet til måloppnåelse gjør det lettere å ha fokus på tiltak for å redusere denne type risiko.

Verden rundt oss er i kontinuerlig endring, med stadig nye trusler og risikofaktorer som er potensielle trusler mot vår måloppnåelse. Vi forholder oss til disse ved å håndtere dem på de ulike nivåene i organisasjonen gjennom systematisk analyse og tiltak.

4.2 Risikostyring og analyser (informasjons-, forebyggende og samfunnssikkerhet)

Norsk Polarinstituttt arbeider kontinuerlig med forebyggende sikkerhet og informasjonssikkerhet og er nå sertifisert på alle lokasjoner etter ISO 27001, fra Trollstasjonen i sør til Ny-Ålesund i nord. I 2025 hadde vi spesielt fokus på sikkerhet i anskaffelser og innen IKT.

4.3 Bærekraftig virksomhet

Norsk Polarinstituttt har aktivitet nært begge polene og bidrar dermed spesielt til utslipp i forbindelse med reiser og logistikk. Vi legger inn klima- og miljøkrav i våre anskaffelser.

4.4 Revisjonsmerknader

I Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2024 fikk Norsk Polarinstituttt ingen merknader. Revisjonsberetningen for 2025 er ikke klar.

4.5 Fellesføringer

For budsjettåret 2025 var det tre fellesføringer i Norsk Polarinstitutts tildelingsbrev:

1. Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk
2. Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring
3. Redusere konsulentbruken.

Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Norsk Polarinstituttt hadde ikke ressurser til å få på plass et helhetlig miljøledelsessystem i 2025. Vi har derfor ikke verktøyene for å jobbe så systematisk og helhetlig for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk som vi ønsker. I prosessen med å bygge ny Troll-stasjon fokuseres det på grønnere energiløsninger, og dette vil bidra til utslippsreduksjoner, siden dagens løsning er helfossil med diesel som energikilde til drift av stasjonen.

I en større oppgradering og reparasjon av Zeppelinobservatoriet i Ny-Ålesund er det nå innført nye retningslinjer for montering av utstyr, og det er dermed bedre kontroll med energiforbruket.

Vårt mandat medfører at vi må være til stede med faglig aktivitet til vanns og til lands med tilhørende klimagass-utslipp og natur-fotavtrykk. Vi jobber likevel med å ta i bruk ny teknologi der dette er mulig. Behovet for felt- og toktaktivitet vil uansett være der i uoverskuelig fremtid for å løse oppdraget vårt.

Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring

Norsk Polarinstitutt arbeider aktivt for å tiltrekkes søkere med funksjonsnedsettelse. I utlysningstekstene fremgår det at personer med funksjonsnedsettelse er velkomne som søkere. Vi har også et internt planverk for universell utforming som skal bidra at alle – uansett funksjonsnivå – skal ha en god arbeidshverdag. Utfordringen er at instituttet så godt som aldri mottar søknader fra personer i denne målgruppen. Når vi en sjelden gang mottar en slik søknad, har søkeren hittil ikke fylt kravene for å være kvalifisert. En mulig grunn til manglende søknader kan være at mange av stillingene krever høy grad av fysisk funksjonsnivå for å kunne arbeide på utestasjoner og delta i felt og på tokt.

Vi har med dette ikke en positiv utvikling i ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse, men vi har ansatte med funksjonsnedsettelse som har jobbet mange år hos oss. Vi har heller ikke lyktes i å rekruttere noen som har fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i sin CV, men det har vært forsøkt positivt å vurdere søkere i denne kategorien. I 2025 gjorde vi få faste og langvarige ansettelser på grunn av økonomiske utfordringer.

Redusere konsulentbruken

Polarinstituttet har over tid brukt lite penger på konsulenttjenester. I 2025 kjøpte vi tjenester for til sammen 9,5 million kroner. Det ble også benyttet konsulentbistand innen sikkerhetsarbeidet på systemnivå og til lukking av avvik på til sammen 705 301 kroner.

Sammenliknet med i 2024, da vi samlet sett brukte 15,1 millioner kroner til konsulenttjenester (en høy sum på grunn av avklaringsfasen for det nye Troll-prosjektet), reduserte vi bruken. Det var noe bruk av konsulenttjenester i forskningsprosjekter, men det er i et lite omfang pr. prosjekt. Ingen innkjøp av konsulenttjenester var i 2025 knyttet til kommunikasjon.

Del V: Vurdering av fremtidsutsikter

Året 2025 var et år da Norsk Polarinstitutt arbeidet mye med interne økonomiske analyser og utvikling av vårt budsjett- og regnskapsarbeid. Oppmerksomheten på økonomiområdet var skjerpet gjennom hele året. I etatens tildelingsbrev for 2026 går det frem at polarinstituttets poststruktur i statsbudsjettet nå er lagt om, og vi anser at den nye strukturen er bedre tilpasset vår virksomhet. Vi forventer at omleggingen vil være noe arbeidskrevende internt, men at endringen, sammen med en betydelig rammeøkning fra inneværende regnskapsår, gir polarinstituttet et grunnlag for trygg økonomistyring i fortsettelsen. Disse endringene er vesentlige og svært positive for virksomheten.

Etter en lengre ansettelsesstopp i 2024 og 2025, med påfølgende slitasje på en redusert stab, er polarinstituttet gradvis i gang med å fylle vakante stillinger og styrke norsk forskningstilstedeværelse i polarområdene gjennom nyrekrutteringer. Rekrutteringsarbeidet vil fortsette i 2026. Det ble også gjort noen endringer i direktørens ledergruppe. Vi ansatte i 2025 både ny avdelingsdirektør for logistikk og operasjoner og konstituerte ny kommunikasjonsdirektør som leder for en mindre kommunikasjonsenhet. Denne skal blant annet arbeide tettere med de ulike programområdene i polarinstituttet. Noe omstillingsarbeid pågår fortsatt og følges videre opp gjennom 2026.

Høsten 2025 gjennomførte Norsk Polarinstitutt en arbeidsmiljøundersøkelse internt i virksomheten, med støtte fra bedriftshelsetjenesten Hemis. I den kom det frem at rundt 30 prosent av de ansatte ikke kjenner til hvilke rutiner vi har for varsling i forbindelse med kritikkverdige forhold. Både dette og andre funn vil følges opp i 2026.

Vi vil fremover fortsette å ha mye fokus på IKT-, informasjons- og forskningssikkerhet, gitt den nye sikkerhetspolitiske situasjonen verden står i. Vi søkte noe konsulentbistand i 2025 for å gjøre grundige risikovurderinger på enkelte områder innen operasjon- og logistikk. Disse vil danne grunnlaget for påfølgende utviklingsprosjekter og anskaffelser i 2026 og fremover.

Norsk Polarinstitutt gjennomførte flere store anskaffelser i 2025, og gjennom disse prosessene opparbeidet vi oss verdifull erfaring. Polarinstituttet inngikk blant annet avtale om leie av et nytt og større skip for årlig sjøtransport fra Europa til Antarktis, noe som vil trygge vår sikkerhet under operasjoner ved iskanten de nærmeste årene. Skipet er også tilpasset norske behov for årlige forskningstokt i Sørishavet. Vi anser muligheten som ligger i å kombinere sjøtransport og forskning under transitt som svært fordelaktig.

Polarinstituttet inngikk en avtale om leveranser av ti store beltekjøretøy til Troll-stasjonen i 2025, hvorav tre ble levert samme år. Styrkingen av maskinparken i Antarktis skal sees i sammenheng med forberedelsene til en mulig bygging av ny Troll-stasjon i Dronning Maud Land. Forprosjektet ledes av Statsbygg, med polarinstituttet som en sentral bidragsyter på flere fagområder. Både vedlikehold og drift av den gamle Troll-stasjonen og forberedelsene til en eventuell byggeprosess forventes å kreve mye av Norsk Polarinstitutt i årene som kommer. Vi forbereder oss på økt innsats og større arbeidsbelastning i de enhetene som berøres av arbeidet i Antarktis.

Polarinstituttet arbeider nå med flere spennende nye oppdrag fra våre myndigheter: etableringen av Svalbard forskningskontor, ledelsen av den nasjonale komiteen for det femte internasjonale polaråret og deltakelsen i forprosjektet nye Troll. Alt dette, sammen med flere nye eksterntfinansierte forskningsprosjekter, gode tilbakemeldinger i vårt rådgivnings- og myndighetsarbeid og relevant eksponering i allmenheten av vår faglige virksomhet, bidrar til en positiv inngang til det nye året.

Årsregnskapet

6.1 Ledelseskommentar til årsregnskapet 2025

Formål

Norsk Polarinstitut har røtter tilbake til vitenskapelige ekspedisjoner på Svalbard i 1906 – 1907, som var direkte forløpere til opprettelsen av instituttet i 1928. Instituttet er et direktorat underlagt Klima- og miljødepartementet og er en ordinær statlig virksomhet som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet.

Norsk Polarinstitut driver naturvitenskapelig forskning, kartlegging og miljøovervåking i Arktis og Antarktis og er faglig, strategisk rådgiver for staten i polare spørsmål. Instituttet representerer også Norge internasjonalt og er utøvende miljømyndighet i Antarktis.

Bekreftelse

Årsregnskap for statlige virksomheter skal utarbeides og avlegges etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet til Norsk Polarinstitut er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2025 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av instituttets bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2025 hadde Norsk Polarinstitut kr. 667 730 000 i samlet tildeling på utgiftskapittel. Instituttet hadde kr. 644 513 269 i regnskapet i 2025 mot 582 968 618 i 2024, noe som er en økning på 10,6%. Den økte aktiviteten forklares med økt aktivitet i den eksterne delen av økonomien og ekstra tildelinger gitt over statsbudsjettet.

Polarinstitutet hadde kr 197 605 000 i samlet tildeling på inntektskapittel, mens regnskapstall viser kr 189 374 025 i inntekter, mot kr. 234 869 878 i 2024. Anslaget på kap. 4471 post 03, inntekter fra tjenesteyting (eksterne midler), viser en mindreinntekt på kr. 9 193 213 som knyttes til lavere aktivitet og periodisering av inntekter. Det gjøres oppmerksom på at samme beløp er belastet utgiftsdelen på kap. 1471, post 01 driftsutgifter som også forklarer mindreutgiften på denne posten. Prosjekter som ikke ble avsluttet i 2025 er interimført, slik at rest overføres til 2026.

Mindreinntekter på kap. 4471 post 21, inntekter Antarktis, dekkes i sin helhet av mindre forbruk på kap. 1471 post 21. Det kan nevnes at det pr 31.12.2025 var utestående ca. 20 millioner fra to kunder som ikke betalte på riktig side av årsskiftet. Størstedelen av det utestående beløpet er et krav som er aggregert over tre år. Det andre utestående beløpet ble betalt like etter nyttår.

I 2025 utgiftsførte instituttet kr. 23 603 081 over andre kapitler (belastningsfullmakter). I tillegg kommer avsetninger til Svalbardregnskapet kr. 4 250 000 som også vist i note D.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Norsk Polarinstitut. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av april 2026.

Tromsø, 13. mars 2025

6.2 Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Norsk Polarinstitutt er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 26 november 2025 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet skal følge kalenderåret (ettårsprinsippet)
- b) Regnskapet skal inneholde alle utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet)
- c) Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter skal føres opp i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet).

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Norsk Polarinstitutt er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2025							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2025	Merutgift (-) og mindreutgift
1471	Norsk Polarinstitutt	01	Driftsutgifter	A, B	354 791 000	333 379 758	21 411 242
1471	Norsk Polarinstitutt	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	175 649 000	139 568 395	36 080 605
1471	Norsk Polarinstitutt	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A, B	99 000 000	98 954 589	45 411
1471	Norsk Polarinstitutt	50	Stipend	A, B	597 000	0	597 000
1400	Klima- og miljødepartementet	01	Driftsutgifter	A, B	5 200 000	5 200 000	0
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	8 238 000	8 210 341	27 659
1410	Kunnskap om klima og miljø	21	Miljøovervåkning	A, B	12 492 000	12 466 904	25 096
1410	Kunnskap om klima og miljø	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	A, B	11 763 000	11 763 000	0
0118	Utenrikspolitiske satsninger	21	Spesielle driftsutgifter	B	0	22 550 200	
1420	Miljødirektoratet	21	Spesielle driftsutgifter	B	0	1 052 881	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	11 367 201	
Sum utgiftsført					667 730 000	644 513 269	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2025	Merinntekt og mindreinntekt(-)
4471	Norsk Polarinstitutt	01	Salgsinntekter	B	7 605 000	8 978 764	1 373 764
4471	Norsk Polarinstitutt	03	Inntekter fra diverse tjenesteyting	B	150 000 000	140 806 787	-9 193 213
4471	Norsk Polarinstitutt	21	Inntekter/refusjoner Antarktis	B	40 000 000	28 791 902	-11 208 098
5309	Tilfeldige inntekter	29	Statens tilfeldige inntekter		0	342 260	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	10 454 313	
Sum inntektsført					197 605 000	189 374 025	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						455 139 244	
Deposita og avsetninger							
845004	Avsetninger i Svalbardregnskapet			D		4 250 000	
Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet						4 250 000	
Sum netto rapportert til bevilgnings- og kapitalregnskapet						459 389 244	
Kapitalkontoer							
60086001	Norges Bank KK /innbetalinger					229 401 354	
60086002	Norges Bank KK/utbetalinger					-691 023 688	
714410	Endring i mellomværende med statskassen					2 233 091	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12.)							
Konto	Tekst				2025	2024	Endring
626014	Aksjeer				50 000	50 000	-
714410	Mellomværende med statskassen				-23 834 042	-26 067 133	2 233 091
* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring. Samlet tildeling skal ikke inkludere mottatte belastningsfullmakter eller mottatte betalinger etter rundskriv R-111 punkt 4, tilvisninger gjennom rundskriv eller bruk av felleskontoer.							

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1471 01		354 791 000	354 791 000
1471 21	1 384 000	174 265 000	175 649 000
1471 45		99 000 000	99 000 000
1471 50		597 000	597 000
1400 01		5 200 000	5 200 000
1400 21		8 238 000	8 238 000
1410 21		12 492 000	12 492 000
1410 70		11 763 000	11 763 000
	1 384 000	666 346 000	667 730 000

*Note A viser samlet tildeling inklusiv overføring fra 2024 på egne kapittel 1471, postene 01, 21 og 45. Note A viser også tildelinger fra andre kapitler på Klima- og miljødepartementets budsjett. Totale tildelinger kr 667 704 904.

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år***

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten **
1471 01		21 411 242	0	21 411 242	-7 819 449	13 591 793	17 739 550	13 591 793
1471 21	"kan overføres"	36 080 605	0	36 080 605	-11 208 098	24 872 506		24 872 506
1471 45	"kan overføres"	45 411	0	45 411	0	45 411		45 411
1471 50****		597 000	597 000	0	0	0		0
1400 21		27 659	0	27 659	0	0		0
1410 21		25 096	0	25 096	0	0		0

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres"

**Mulig overførbart beløp er "Sum grunnlag for overføring", men maksimalt "Maks. overførbart beløp". Se årlig rundskriv R-2/2026 for mer detaljert informasjon om mulig overførbart beløp. Se årlig rundskriv R-2 for mer informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

*** Post 01 driftsutgifter viser mindreutgift på kr. 21 411 242, 21 posten spesielle utgifter viser en mindreutgift på kr 36 080 605 og 45 posten viser en mindreutgift på 45 411. Samlet viser dette en mindreutgift på kr 57 537 258. Justert for netto mindreinntekter på kap. 4471, post 01, 03 og 21 gir dette et mindreforbruk på kr 13 591 793 på 01 posten, et mindre forbruk på kr 24 872 506 på 21 posten og et mindre forbruk på 45 411 på 45 posten. Mindreforbruket på 01 posten er under 5% grensen og søkes overført til 2026 i henhold til beregninger i note B. Mindreforbruket på 21 og 45 posten søkes overført til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreinntektene på kapittel 4471 dekkes inn av mindrekostnadene på kapittel 1471 i henhold til merinntektsfullmakten som er gitt Norsk Polarinstitut.

Norsk Polarinstitut har i 2025 benyttet seg av belastningsfullmakter på tilsammen kr. 23 603 081.

1	Utenrikspolitiske satsinger	22 550 200
2	Miljødirektoratet	<u>1 052 881</u>
		23 603 081

****Norsk Polarinstitut har i 2025 avgitt en belastningsfullmakt til Norges forskningsråd for å belaste utbetalinger til stipend som er gitt i henhold til fullmakt. Hele tildelingen til NP er gitt i belastningsfullmakt og den er benyttet fullt ut.

Note C Oversikt over binding på framtidige års bevilgninger

Avtaler om leie av kontorlokaler				
Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning**	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0
Varighet 1-5 år	5 190 000	5 190 000	10 380 000	15 570 000
Varighet over 5 år	39 167 490	39 167 490	697 956 121	737 123 611
Totalt	44 357 490	44 357 490	708 336 121	752 693 611

Andre vesentlige leieavtaler*				
Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning**	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	1 541 148	1 541 148	0	1 541 148
Varighet 1-5 år	11 070 984	11 070 984	29 022 804	40 093 788
Totalt	12 612 132	12 612 132	29 022 804	41 634 936

* Andre vesentlige leieavtaler gjelder leasing av kjøretøy

** Leiepris er ikke prisregulert

Oversikt over leasing og leieavtaler

Leasing av	Fra	Til	Årlig beløp
Traktor	2023	2030	662 184
2 stk Pinoth	2024	2029	7 487 088
Toypa Proace	2024	2029	105 756
2 stk Everest	2020	2026	1 541 148
3 stk Everest	2021	2027	2 036 376
Everest	2022	2028	779 580

Husleieavtaler	Fra	Til	Årlig beløp
Fram 1	2019	2043	17 437 095
Fram 2	2018	2043	13 956 112
LYR boliger	2021	2043	2 441 400
LYR kontor	2026	2050	2 780 000
Ny Åleseund Bolig/lager	2023	2028	5 190 000
Ny Ålesund Sverdrup	2021	2041	1 530 000
Troll*		2034	1 022 885

*Leieavtale for hovedbygg gikk ut 31.12.2025, ny avtale er ikke signert ennå.

Note D del I Spesifisering av netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter kapittel og post				
Utgiftskapittel i Svalbardregnskapet	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Regnskap 2025
0017	Norsk Polarinstitut	50	Refusjon	4 250 000
<i>Sum utgiftsført i Svalbardregnskapet</i>				4 250 000
<i>Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet</i>				4 250 000
Note C del II Spesifisering av netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter art				
		2025	2024	
Driftsutgifter rapportert til Svalbardregnskapet				
Andre utbetalinger til drift		3 920 625	3 782 250	
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		3 920 625	3 782 250	
Netto rapporterte driftsutgifter		3 920 625	3 782 250	
Investerings- og finansutgifter rapportert til Svalbardregnskapet				
Utbetaling til investeringer		329 375	317 750	
Utbetaling til kjøp av aksjer				
Utbetaling av finansutgifter				
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		329 375	317 750	
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		329 375	317 750	
Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter art		4 250 000	4 100 000	

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2025			
	Note	2025	2024
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	136 410 141	174 387 333
Salgs- og leieinnbetalinger	1	7 351 377	6 599 025
Andre innbetalinger	1	34 815 935	42 976 927
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		<i>178 577 453</i>	<i>223 963 285</i>
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	189 429 534	186 019 135
Andre utbetalinger til drift	3	319 643 654	321 606 869
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		<i>509 073 187</i>	<i>507 626 004</i>
Netto rapporterte driftsutgifter		330 495 735	283 662 719
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	227 021	23 989
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		<i>227 021</i>	<i>23 989</i>
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	116 693 226	53 498 600
Utbetaling av finansutgifter	4	93 675	199 434
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		<i>116 786 902</i>	<i>53 698 035</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		116 559 881	53 674 045
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	11 763 000	11 333 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>11 763 000</i>	<i>11 333 000</i>
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		342 260	344 950
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		10 454 313	10 588 643
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		11 367 201	14 435 568
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		<i>570 628</i>	<i>3 501 975</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		459 389 244	352 171 740
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2025	2024
Fordringer på ansatte		105 131	130 001
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-7 973 673	-6 349 586
Skyldige offentlige avgifter		-874 358	-1 876 322
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*		-7 839 216	-10 518 877
Mottatte forskuddsbetalinger		-7 841 049	-8 262 236
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		4 862	26 722
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		584 261	783 166
Sum mellomværende med statskassen	7	-23 834 042	-26 067 133
* Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.			

Note 1 Innbetalinger fra drift		
	31.12.2025	31.12.2024
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Eksterne midler - Norges Forskningsråd (NFR)	51 212 109	85 637 681
Eksterne midler-andre statlige virksomheter	68 013 980	67 808 180
Eksterne midler EU	7 873 429	10 881 132
Eksterne midler-organisasjoner og stiftelser	1 360 622	1 926 264
Eksterne midler-næringsliv og private	7 950 000	8 134 076
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	136 410 141	174 387 333
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salg kart	-5 648	32 750
Salg publikasjoner	1 841	2 391
Salg flybilder	5 331	0
Salg fra billedarkivet	34 550	20 600
Salg diverse produkter-plakater, bøker, etc.	0	25 000
Ekspedisjon, porto, purregebyr	17 836	6 487
Salg konsulentbistand	585 700	394 737
Salg kart (utland)	769 202	652 156
Salg publikasjoner	66 774	90 599
Salg flybilder	23 153	58 535
Salg fra billedarkivet	12 400	5 200
Salg diverse produkter-plakater, bøker, etc.	0	4 875
Salg/refusjon diverse	1 781 995	1 504 667
Ekspedisjon, porto, purregebyr	17 040	15 324
Salg konsulentbistand	2 499 561	1 607 609
Salg, kurs, konferanser	1 000	265 184
Utleie av lager avg.fritt	12 000	285 842
Utleie kontorer	795 978	922 908
Utleie boliger	23 000	0
Utleie diverse	32 300	0
Utleie av feltutstyr avg.fritt	677 365	704 161
Sum salgs- og leieinnbetalinger	7 351 377	6 599 025
<i>Andre innbetalinger</i>		
Inntekter/refusjoner TROLL	28 791 902	49 556 816
Refusjon (NILU) Zeppelinstasjon	2 527 318	2 716 218
Eksterne inntekter - interim	3 496 715	-9 296 107
Sum andre innbetalinger	34 815 935	42 976 927
Sum innbetalinger fra drift	178 577 453	223 963 285

Note 2 Utbetalinger til lønn		
	31.12.2025	31.12.2024
Lønn	171 901 050	162 631 752
Arbeidsgiveravgift	10 454 313	10 588 643
Pensjonsutgifter*	8 560 754	16 065 580
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 014 435	-3 889 416
Andre ytelser	1 527 852	622 577
Sum utbetalinger til lønn**	189 429 534	186 019 135
Antall utførte årsverk:	174	179
Lønn og andre ytelser til virksomhetsleder***	2 151 897	1 934 763
Navn på virksomhetsleder	Camilla Brekke	Camilla Brekke
* Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2025 6,8 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2025 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2024 utgjorde premiesatsen 10,3 prosent. Den store reduksjonen knyttes til lønnsoppgjør for 2024 hvor SPK sin prognose ble alt for høy og ble kreditert i 2025. ** Netto økning i lønnsutgifter tilskrives i hovedsak lønnsgradning. Sykepenger og andre refusjoner gikk ned med 874 981 fra 2023. Lønnsandel av brutto driftsutgifter er på 29,4%, som er en reduksjon på 2,6% poeng fra 2024. *** Det er ikke inngått vesentlige avtaler som kan innebære fremtidige utbetalinger ved opphør eller endring av arbeidsforholdet eller andre særskilte avtaler med virksomhetsleder.		

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2025	31.12.2024
Lønn**	171 901 050	162 631 752
Arbeidsgiveravgift	10 454 313	10 588 643
Pensjonsutgifter*	8 560 754	16 065 580
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 014 435	-3 889 416
Andre ytelser	1 527 852	622 577
Sum utbetalinger til lønn	189 429 534	186 019 135
Antall utførte årsverk:	174	179
Lønn og andre ytelser til virksomhetsleder***	2 151 897	1 934 763
Navn på virksomhetsleder	Camilla Brekke	Camilla Brekke
* Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2025 6,8 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2025 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2024 utgjorde premiesatsen 10,3 prosent. Den store reduksjonen knyttes til lønnsoppgjør for 2024 hvor SPK sin prognose ble alt for høy og ble kreditert i 2025. ** Netto økning i lønnsutgifter tilskrives i hovedsak lønnsglidning. Sykepenger og andre refusjoner gikk ned med 874 981 fra 2023. Lønnsandel av brutto driftsutgifter er på 29,4%, som er en reduksjon på 2,6% poeng fra 2024. *** Det er ikke inngått vesentlige avtaler som kan innebære fremtidige utbetalinger ved opphør eller endring av arbeidsforholdet eller andre særskilte avtaler med virksomhetsleder.		

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2025	31.12.2024
Husleie	51 600 634	52 027 093
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler*	6 462 072	17 395 829
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	8 745 095	9 464 730
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.**	46 171 538	43 602 906
Mindre utstyrsanskaffelser	6 080 770	6 413 535
Leie av maskiner, inventar og lignende***	61 040 099	46 785 301
Kjøp av konsulenttjenester****	9 490 846	15 134 851
Kjøp av andre fremmede tjenester*****	80 426 783	72 619 269
Reiser og diett*****	20 911 281	26 670 840
Øvrige driftsutgifter	28 714 536	31 492 514
Sum andre utbetalinger til drift	319 643 654	321 606 869
* Etter store kostnader i 2024 er 2025 nivået mer på det normale for vedlikehold av bygninger. ** Største kostnadspost er FF Kronprins Haakon, ellers er det spredd over mange ulike prosjekter. *** Største kostnadsposter er til leie av skip til Antarktis og til leasing av fartøy knyttet til drift av Troll stasjonen **** I 2024 betale NP mye til statbygg for arbeid i avklaringsfasen for nye Troll, men i 2025 er kostnadene mer på normal nivå. ***** Store kostnader, men normale svingninger knyttet til aktivitet i eksternøkonomien til NP, største post er støtte til andre prosjekter som er på 67,1 mill. kr. Andre store poster er IKT på 6,2 mill. kr. og kjøpe av lab tjenester kr 5,8 mill.kr. ***** Trangt økonomisk år med lavere aktivitet har ført til lavere reisekostnader.		

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2025	31.12.2024
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter*	107 098	0
Valutagevinst	119 923	23 989
Sum innbetaling av finansinntekter	227 021	23 989
	31.12.2025	31.12.2024
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	-457	38 620
Valutatap	94 132	160 814
Sum utbetaling av finansutgifter	93 675	199 434
* Inntekter stammer fra frist brudd på rammeavtale som NILU betalte gebyr for til NP		

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2025	31.12.2024
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	3 595 812	4 326 082
Maskiner og transportmidler*	101 912 268	13 790 677
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende**	11 185 146	35 381 842
Sum utbetaling til investeringer	116 693 226	53 498 600
* Økningen knytte primært til kjøp av transportmateriell på Troll hvor kontrakten med Owren står for meste parten av utbetalingen		
** Det har vært lavere aktivitet i eksternøkonomien etter at det i 2024 var stor aktivitet knyttet til anskaffelser i TONE prosjektet.		

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2025	31.12.2024
Tilskudd 1*	11 763 000	11 333 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	11 763 000	11 333 000
* Tilskudd gitt til NILU i henhold til tildelingsbrevet gitt NP		

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen				
Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen				
	31.12.2025	31.12.2025		
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen		Forskjell
Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i aksjer og andeler*	50 000	0		50 000
Sum	50 000	0		50 000
Omløpsmidler				
Kundefordringer**	19 632 939	0		19 632 939
Andre fordringer	105 131	105 131		0
Sum	19 738 070	105 131		19 632 939
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld	-7 771 367	0		-7 771 367
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-7 973 673	-7 973 673		0
Skyldige offentlige avgifter	-877 070	-874 358		-2 712
Annen kortsiktig gjeld	-15 572 574	-15 091 142		-481 432
Sum	-32 194 684	-23 939 173		-8 255 511
Sum	-12 406 614	-23 834 042		11 427 428
* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut Note 8, del B				
Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler				
	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
				Årets resultat i selskapet
				Balanseført egenkapital i selsk
				Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer				
Framsenteret dr	31.12.2018	50	41	41
				910 000
				2 940 000
				50 000
Balanseført verdi 31.12.2025				
* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet. Balanseført egenkapital til Framsenteret Drift AS er hentet fra avlagt regnskap i 2024.				
**Det er i all hovedsak 2 kunder som ikke har betalt inn til NP ved årsskiftet. Den ene kunden betalte inn de første dagene i 2026, mens den andre kunden er det dialog med og håndteres av administrasjonen.				

Vedlegg 1: Rapportering på styringsparametere

Naturmangfold

Prioritering 1: Forvaltningen har oppdatert kunnskap til å vurdere økosystemenes tilstand.

Styringsparameter

Har fremskaffet observasjoner og ny relevant kunnskap om klima- og miljøutvikling og økosystemenes tilstand i Antarktis, Sørishavet, Polhavet og på Svalbard.

I 2025 fortsatte Norsk Polarinstitutt å overvåke isbreer, snø og havis som påvirker naturen og dyrelivet rundt Svalbard. Høyere vanntemperaturer, tap av havis, tap av isbreer, høyere lufttemperaturer og endrede nedbørsmønstre henger sammen på Svalbard, og alle har innvirkning på dyrelivet. Alle kryosfæriske elementer fortsatte å vise negative trender, noen av dem rekordstore. En studie publisert i 2025 ([Schuler et al. 2025](#)) demonstrerte den globale virkningen av oppvarmingen som finner sted på Svalbard og i Barentsregionen mer generelt. Sommeren 2024 mistet denne regionen $102,1 \pm 22,9$ gigatonn is og bidro med $0,27 \pm 0,06$ mm til den globale havnivåstigningen, noe som gjorde regionen til den største bidragsyteren til den globale havnivåstigningen dette året. Dette er en del av det globale mønsteret for isbreer som ble oppsummert i en artikkel i Nature i 2025. Den rapporterer at verdens isbreer har mistet masse årlig fra 2000 til 2023 (273 ± 16 gigatonn), og dette tapet har bidratt til global havnivåstigning (0.75 ± 0.04 mm/år). Siden år 2000 har isbreene mistet omtrent 5 % av sin masse globalt og mellom 2 og 39 % av sin masse regionalt, herav ca 5% for Svalbard ([Zemp et al. 2025](#)).

Norsk Polarinstituts målrettede studier av klimaendringers innvirkning øker vår forståelse av hvordan endringer i arktiske miljøer påvirker biota hvert år. I tillegg til resultatene som er rapportert i Del III, viser studier publisert i 2025 at hav-oppvarming påvirker sjøfuglpopulasjoner sterkt. Demografidata kombinert med sporingsdata og havtemperaturer for 26 populasjoner av fem sjøfuglarter i Nordøst-Atlanteren viste at negative effekter av økte havtemperaturer oftest knyttes til oppvarming i perioden etter hekkesesongen, spesielt i Barentshavet og Øst-Grønland, mens vinteroppvarming reduserte fuglenes overlevelse ([Layton-Matthews et al. 2025](#)).

Klimaendringers innvirkning på samfunnsstrukturen til selbestander i Kongsfjorden ble undersøkt ved hjelp av intensiv GPS-sporing ([Mikkelsen et al. 2025](#)). Resultatene tyder på at boreale og arktiske arter nå overlapper hverandre i stor grad, selv om forskjeller i kosthold og forsøkningsatferd minimerer direkte konkurranse. På samme måte er statusen til terrestrisk flora knyttet til endrede miljøforhold. Ved å kombinere feltbaserte tidsserier fra COAT-programmet på forekomsten av såkalt «bakke-is» og sommertemperaturer med satellittbasert indeks for vekstsesong (NDVI) i perioden 2013–23 ([Lechler et al. 2025](#)), ble det funnet at grønnhets-indeksen er lavere på lokasjoner med bakke-is i høyreliggende terreng. Tykkelse av is på bakken hadde ingen innvirkning på resultatene, det var kun tilstedeværelsen av is som avgjorde tundraens grønnsitet. Milde vintre med hyppige episoder med regn og snø og bakke-is blir vanligere for hvert år som går og kan i nær fremtid endre tundraens grønnsitet i større deler av landskapet enn bare i høyden. Dette kan ha konsekvenser for hele næringsnettverket som er avhengig av vegetasjonen.

En stadig mer bekymringsfull konsekvens av klimaendringene er den økende forekomsten av sykdommer som følger med stigende temperaturer. Det ble påvist høypatogent fugleinfluenzavirus hos fire fjellrevvalper i slutten

av juli 2025. Dette er første gang viruset er påvist hos fjellrev i Norge. Viruset var av typen H5N5 som er det samme subtypen som ble påvist i en hvalross i fjor. Vi registrerte også i sommer rabies hos fjellrev i Pyramiden og Alke-pynten. I tillegg viser analyser i 2025 at en fjellrev fra Bjørndalen i 2024 testet positivt for rabies.

Norsk Polarinstitutt jobber langsiktig med overvåking av og forskning på klima- og miljøendringene i nordlige havområder. Sommeren 2025 gjennomførte vi det årlige overvåkingstoktet i Framstredet, for å samle nye høyoppløselige data i vannsøylen og havis, og å ta service på våre helårige instrumenttrigger. I oktober/november gjennomførte vi et tokt som gikk nordøst for Svalbard og inn i det dype Polhavet. Vi kunne her – sent på høsten – måle havtemperatur på opp mot 3 °C helt inn mot brefronten på østsiden av Nordaustlandet. Satellittmålinger bekreftet at denne brefronten krympet raskt i denne perioden. På den delen av toktet som gikk inn i Polhavet gjorde vi ulike målinger for bedre å forstå havmiljø og økosystem. Det finnes svært få slike målinger fra denne årstiden, og vi har nå et bedre grunnlag for å forstå sesongsyklusen i økosystemet. Vi har hatt med personell på to lengre tokt i Polhavet, ledet av henholdsvis UiT Norges arktiske universitet og Alfred Wegener Institut.

I tillegg til innsamling av nye data i felt og fra instrumenter jobbes det med å prosessere, publisere og analysere observasjonsdata for å kunne dokumentere og forstå variasjon og endring i klimasystemet og tilhørende effekter på miljø og økosystem i nordlige ispåvirkede havområder. En rekke fagartikler er under utarbeidelse, både fra Framstredet, det nordlige Barentshavet, og det sentrale Polhavet, basert på materiale samlet inn blant annet gjennom Framsender-prosjektet SUDARCO. Vi bruker også numeriske sirkulasjonsmodeller for hav og havis for å bygge opp under disse analysene, og for å vurdere scenarier for fremtidig klimautvikling i området. Vårt data-grunnlag og forskningsarbeid brukes blant annet i norske havforvaltningsplaner, i ulike arbeidsgrupper under Arktisk råd og til FNs klimapanel (IPCC) rapporter.

Som eksempler på nye publiserte funn på klimaområdet i nordlige havområder vil vi fremheve et arbeid som viser at det nordlige Barentshavet nå har mer enn én måned lengre vekstsesong for fyttoplankton. Dette skyldes primært tapet av havis, men påvirkes også av endringer i skydekke og forekomst av alger i de øvre vannmassene (Sandven m.fl., 2025). Et annet arbeid dokumenterer at «atlantifisering» (økt utbredelse av atlantisk vann i de øvre vannlagene) nå forekommer også nord for de sibirske sokkelhavene, og påvirker både havis og økosystemer (Polyakov m.fl., 2025). Norsk Polarinstitutt har ledet en publisasjon som ser på endringer i dyreplankton-samfunn i det sentrale Polhavet (Nansen- og Amundsenbassengene). Det er moderate endringer i den overordnede samfunnsstrukturen, men vi ser at det nå forekommer atlantiske arter som ikke er observert der tidligere, samtidig som noen istilknyttede arter er til stede i mindre grad (Wold m.fl., 2025). Analyse av sporingsdata fra spermhval viser at hanndyr kan vandre fra nordlige havområder (69–79°N) der de har god mattilgang og flere tusen kilometer sørover (sør for 45°N) til attraktive paringsområder (Lydersen m.fl. 2025). En ny publisasjon har brukt passiv-akustiske data fra havet rundt Svalbard fra perioden 2017–22 for å se på sesongmessig forekomst av Grønlandshval. Havet vest og øst for Svalbard ble mest hyppig brukt, mens området nord for Svalbard ser ut til å brukes primært som transportkorridor mellom oppholdsområdene (Wams m.fl., 2025).

Norsk Polarinstitutt jobber også med metodeutvikling for å forbedre satellittbaserte data på bevegelse og deformering av havis (Itkin, 2025). Med dagens tynnere isdekke er isdriften raskere, og deformasjon skjer mer hyppig. Bedre kunnskap om disse dynamiske prosessene er viktig for å kunne utvikle bedre operasjonelle varslingsmodeller. Flere av våre forskere bidro også til en modellbasert framtidsstudie av Barentshavet, som viser hvordan de kommende klimaendringene i Barentshavet vil påvirke miljøet og menneskelige aktiviteter som skipsfart og forurensing fram mot århundreskiftet (Årthun m.fl., 2025).

I Antarktis fortsatte Norsk Polarinstitutt å samle inn og analysere data for å kaste lys over økologisk tilstand. Sørsommeren 2024–25 videreførte vi datainnsamling knyttet til sentrale overvåkingsserier i sjøfuglkoloniene i Svarthamaren. Overvåking av sjøfuglene i Svarthamaren gir en indikasjon på økosystemtilstanden i havområdene utenfor kysten av Dronning Maud Land. Med data herfra har vi blant annet i år bidratt til analyser som søker å forstå i hvilken grad snøpetrellen er avhengig av iskanten, og hva de pågående endringene i havisutbredelsen vil bety for arten på sikt. En analyse av disse dataene viser at selv om snøpetrell av begge kjønn oftere søkte føde i områder med høy haviskonsentrasjon, utnyttet de også områder med lite eller ingen is. Dette skiller seg fra tidligere funn og kan skyldes den uvanlig lave isutbredelsen i studieperioden (Honan et al.).

Vi samlet også inn data i forbindelse med mer spissede forskningsprosjekter, eksempelvis akustisk data for en studie i Gerlache-stredet som skal adressere viktige kunnskapshull for å forstå relasjonen mellom krill og sjøpattedyr (hval) som er krillens predatorer. En publisert analyse av skipsobservasjoner knyttet til utbredelsen av finn- og knølhval viser at Sør-Orknøyene utgjør et nøkkelområde for særlig finnhval i sommersesongen. Det er behov for mer kunnskap om hvalens krillkonsum og sesongmessige tilstedeværelse i dette området for bedre å forstå hvilken rolle den spiller i næringsnettet i området, som igjen vil være viktig kunnskap inn i krillfiskeriforvaltningen her (Krafft et al.)

Årets Troll Transekt (innsamling av observasjonsdata) hentet inn data fra, gjennomførte vedlikehold på og satte ut på nytt riggene i TONE-havobservatoriet (MOMO). Kunnskap om økosystemprosessene i Kong Håkon VII Hav er særlig viktig med tanke på etableringen og forvaltningen av et fremtidig marint verneområde i tråd med et norsk forslag innenfor rammen av CCAMLR. Det er derfor spesielt spennende at man ved å analysere data fra Kong Håkon VII Hav innhentet over de siste par tiårene, har avdekket mekanismene bak de tilbakevendende observerte planteplanktonoppblomstringene over Maud Rise i dette havområdet (Ducrocq et al.). Mengden planteplankton-biomasse som genereres ved hjelp av disse mekanismene er eksepsjonelt høy sammenlignet med andre områder i Sørishavet, og det etablerer Maud Rise som en regional hotspot for planteplankton.

Styringsparameter

Effektiv samordning og koordinering av miljøovervåking på Svalbard sammen med Miljødirektoratet.

Sammen med Miljødirektoratet startet vi i år opp Samarbeidsforum for miljøovervåking på Svalbard (SAMBA) som et tiltak for å sikre felles forståelse og tydelighet i ansvar og roller, unngå overlapp og uklarheter, og legge til rette for god koordinering. SAMBA hadde to møter i 2025, med hovedtema på miljøovervåking og gjensidig informasjon, hvor vi så på oppfølging av overvåking av ferskvann – kystvann (se del 3.1). Vi så videre på hvordan vi systematisk kan adressere kunnskapsbehovene. Felles prosessarbeid knyttet til overvåking gjennomføres uten problemer.

Styringsparameter

Miljøovervåking Svalbard og Jan Mayen (MOSJ) har oppdaterte indikatorer og systemet er utviklet i tråd med forvaltningens behov.

Mange indikatorer ble oppdatert i 2025, men problemer med bemanningskapasiteten har ført til en viss forsinkelse i publiseringen av toksikologidata som er klare for publisering. Vi gjennomgår MOSJ-porteføljen vår og planlegger å legge til flere biotiske og miljømessige dataserier. Her avventer vi imidlertid godkjenning fra MOSJ-styret i 2026.

Styringsparameter

Har fremskaffet data om undervannsstøy i Isfjorden og Kongsfjorden på Svalbard som grunnlag for å analysere trender

Undervannsstøy og dens innvirkning på dyrelivet var fortsatt et sentralt forskningsområde for instituttet i 2025. Data ble samlet inn fra alle våre overvåkingssteder i år (inkludert Isfjorden og Kongsfjorden) for å undersøke den betydelige økningen i antall ekspedisjonscruiseskip nærmere. I tillegg begynte vi å samle inn data til et Svalbard Miljøvernfond-prosjekt kalt «Sound Cruising». Dette er spesielt utviklet for å gi råd om operasjonelle, tekniske og regulatoriske tiltak som kan bidra til å redusere undervannsstøy fra cruisetrafikk (og lignende aktiviteter) i fjordene rundt Svalbard, for å redusere effekten av støyeksponering på arktiske sjøpattedyr. Dette nye prosjektet vil utfylle den pågående overvåkingen og gi forvaltningen informasjon om hvilke typer aktiviteter og tilhørende støynivåer som utgjør en risiko for naturen. Disse inkluderer dokumentasjon av støynivåer fra skip som ikke fanges opp ved tradisjonelle metoder når man studerer trafikkmønstre og støy, samt direkte eksperimenter hvor atferd hos instrumenterte hvaler i forhold til avstand fra ulike støykilder skal studeres.

Vi har nå et tilstrekkelig datasett til å arbeide med hvithvalens tilstedeværelse og atferd i forhold til skipstrafikken i Adventfjorden – den travleste fjorden på Svalbard. Resultatene av disse analysene vil bli offentliggjort i 2026.

Forurensing

Prioritering 2: Økt regionalt samarbeid om plastforurensing i nordlige havområder

Styringsparameter

Har bidratt i oppfølgingen av Arktisk råds handlingsplan mot marin forsøpling

Vi samarbeider med Island og Danmark om overvåking av strandsøppel og kvalitetssikring av data. Dette arbeidet er knyttet til både OSPAR-registreringen og arbeidet under AMAP med å overvåke og vurdere strandsøppel i arktiske områder.

Styringsparameter

Har ledet samarbeidsprosjekter innen forskning på og/eller overvåking av marin forsøpling i nordområdene

I 2025 hadde vi samarbeidsprosjekter på sedimenter med norske partnere hvor vi fikk frem ny kunnskap om havisens rolle i fordeling av mikroplast i sedimenter rundt Svalbard. Vi startet arbeid med et notat som vil gi anbefalinger med protokoll for ideelt innsamlingsoppsett for høykvalitetsprøver for bruk i forskning og overvåking.

Vi bidro dessuten til ny kunnskap om mikroplast i havoverflaten i Isfjorden med tanke på lokal versus langtransportert forurensing og menneskelig eksponering for mikroplast og UV-stoffer gjennom konsum av torsk.

En ny publisasjon som har studert bunnsedimenter fra havområdene rundt Svalbard viser at mikroplast ble funnet på alle prøvetakningsstedene, dog i noe lavere konsentrasjoner enn i tidligere studier fra enkelte andre arktiske lokaliteter. Det var høyest partikkeltetthet i det nordvestlige Barentshavet, som er preget av en lengre isdekket sesong sammenlignet med havet vest av Svalbard (Collard m.fl., 2025)

Polarområdene

Prioritering 3: Forvaltningen har kunnskap til å vurdere tilstanden i villmarkspregede områder

Styringsparameter

Har overvåket effektene av klimaendringer og påvirkningen på naturmiljøet og dyrelivet

Klimaendringene forventes å ha størst negativ innvirkning på arktiske endemiske isavhengige arter, og derfor har vi i 2025 fortsatt å fokusere på disse artene i det marine miljøet på Svalbard. Vi investerte mye i vårt isbjørnprogram i 2025, med 15 dagers skipstid med «Kronprins Haakon» for å sikre prøvetaking på østkysten. Motorproblemer begrenset omfanget av arbeidet, men tilgang til «Kronprins Haakon» muliggjorde toksikologiske isbjørnstudier som ikke kunne vært utført uten laboratorie-fasilitetene dette skipet har (som ga støtte til de Forskningsrådet-finansierte prosjektene Marmadetox og SLICE).

Vårt relativt nyetablerte overvåkingsprogram for ringsel (finansiert av interne midler i tillegg til Framsenterprogrammet CLEAN og Svalbard Miljøvernfonds prosjekt SMILERS) med fokus på fjordsystemene på vestkysten, har vist at bestanden av ringsel er halvert i disse områdene siden undersøkelsene som ble gjennomført tidlig på 2000-tallet ([Rams i Rios et al. 2025](#)). Analysene av bildene fra droneundersøkelsene, som er grunnlaget for disse studiene, er blitt strømlinjeformet ved utvikling av nye modeller for kunstig intelligens (KI), noe som reduserer behovet for arbeidskraft med minst 75 prosent.

Et spesielt prosjekt knyttet til klimaendringer, «International Kongsfjorden Year (IKY)», ledet av Norsk Polarinstitutt og Alfred Wegener Institu, ble gjennomført som en del av Kongsfjorden flaggskip-aktivitetene i 2025. Dette prosjektet tok for seg sesongmessige sykluser i det arktiske marine økosystemet for å bidra til å skille mellom årlige og sesongmessige klimasignaler. Polarinstitutt-aktivitetene i dette prosjektet omfatter åtte feltkampanjer spredt over hele året, hvorav den siste fant sted i oktober. Prosjektet lyktes i å forene det marine miljøet som arbeider i Ny-Ålesund, med deltagere fra minst 15 institusjoner fra sju land. Det ble delvis muliggjort av seks Arctic Field Grant fra Norges forskningsråd. De første resultatene ble presentert på flaggskipmøtet under Svalbard Science Conference i Oslo i oktober 2025.

Prioritering 4: Forvaltningen har relevant kunnskap om miljøpåvirkningen av landbasert og sjøbasert ferdsel på Svalbard og den samlede belastningen av dette, samt effekten av tiltak

Styringsparameter

Har overvåket effekter på naturmiljøet og dyrelivet av ferdsel i og utenom ilandstigningslokaliteter på Svalbard

Polarinstituttet videreutviklet vår forstyrrelsesportefølje med aktiviteter i flere prosjekter i 2025. Foreløpige resultater fra høyoppløselig GPS-sporing tyder på at det ikke er noen forskjell i tiden isbjørnene tilbringer på havisen i områder med lav versus høy snøscootertrafikk. Det ser imidlertid ut til at bjørnene tilpasser atferden sin for å unngå snøscootere på svært korte tidsskalaer (eller tidshorisonter). Det er ingen døgnrytme i bjørnens aktiviteter, til tross for sterke døgnrytmer i trafikkmønstrene. Det vil bli samlet inn mer data i dette prosjektet i 2026, og vi håper å kunne trekke sikre konklusjoner etter det.

Analyser av potensielle forstyrrelser ved den mest besøkte hvalrossliggeplassen på Svalbard (Poolepynten) er fullført. Over 100 000 bilder ble vurdert. Maksimalt antall hvalrosser ble registrert i mai (ofte over 100 individer), noe lavere i juni, så en svak økning i juli før de gradvis begynte å forsvinne. Mindre grupper kom innimellom for noen få dager med uregelmessige mellomrom i denne senere perioden. Siste registrering av hvalross på denne liggeplassen ble gjort 2. november. Store organiserte grupper og grupper fra turistfartøy holdt generelt større avstand til hvalrossene og brukte områder merket med visuelle hjelpemidler for å opprettholde avstanden. Mindre grupper, særlig fra seilbåter, hadde en tendens til å oppføre seg mindre systematisk og gikk generelt nærmere hvalrossene. Våre analyser viser at tilstedeværelsen av mennesker (på land eller nær kysten i kajakk) har liten eller ingen effekt på hvalrossenes atferd. Hvalrossenes atferd syntes å endre seg avhengig av temperatur og vær. Ved varmere temperaturer hadde hvalrossene en tendens til å spre seg, mens de ved kaldere temperaturer lå mye tettere sammen. Ved høyere vindhastigheter var det få hvalrosser å se på land.

Våre studier av kumulative effekter gjennomføres primært innenfor Framsenterets CLEAN-prosjekt. Det meste av arbeidet i dette prosjektet i 2025 omfattet dataassimilering og utvikling av visualiserings-verktøy for å vise resultatene. I tillegg ble det gjennomført noen modelleringsaktiviteter innenfor rammeverket ODEMM (Options for Delivering Ecosystem-based Marine Management), som vurderer alternativer for økosystemforvaltning og potensielle konsekvenser. Konkrete resultater fra dette 5-årige prosjektet forventes i 2026.

Vi har også hatt aktiviteter knyttet til støy fra fartøy (se eget styringsparameter).

Prioritering 5: Har fått en tydeligere norsk forskningsledelse på Svalbard for å sikre at forskningsfasilitetene benyttes bedre og reduserer belastningen på naturen

Styringsparameter

Har sammen med Norges Forskningsråd etablert Svalbard Forskningskontor

Norsk Polarinstitutt og Norges forskningsråd skal sammen bidra til tydeligere norsk forskningsledelse gjennom etableringen av Svalbard forskningskontor og er tildelt 11 kjerneoppgaver gjennom et oppdatert mandat. I 2025

arbeidet vi mye med hva som skal til for å lykkes med oppdraget. Vi ser at vi utfyller hverandre godt og vil sammen være godt skodd for å etablere et sterkt Svalbard forskningskontor. Samarbeid og rolleavklaring med Universitetssenteret på Svalbard (UNIS), SIOS og Ny-Ålesund-Science Managers' Committee (NySMAC) er sentralt for å unngå dobbeltarbeid, men også for å sikre effektiv koordinering.

Polarinstituttets erfaring fra å lede forskningsstasjonen i Ny-Ålesund kommer godt med i kontorets første fase. Vi har ansatt en seksjonsleder med arbeidssted i Longyearbyen, og som har ansvaret for Polarinstituttets oppgaver ved forskningskontoret.

Prioritering 6: Norsk Polarinstitutt bidrar aktivt til å videreføre samarbeidet om klima og miljø i Arktisk råd under norsk lederskap (2023–2025)

Styringsparameter

Har bedret kunnskapen og opprettholdt samarbeidet om miljø- og klimautfordringene i Arktis

I 2025 arbeidet instituttet aktivt med mange prosjekter i Arktisk råd som har som mål å definere bestandsgrenser blant marine pattedyr for forvaltningsformål; en topp-prioritet for CAFF/CBMP. Det ble gjennomført sirkumpolare vurderinger av storkobbe, der man fant en betydelig genetisk struktur mellom Stillehavet og Atlanterhavet og også en finskala struktur med minst to distinkte populasjoner i Stillehavet og tre i Atlanterhavet ([McCarthy et al. 2025](#)). Vi hadde også fremgang med ringselanalyser. Vårt arbeid i 2025 med ishvaler gjennom Miljøprosjekter i nord er også tett knyttet til CAFF/AMAPs prioriteringer.

Norsk Polarinstitutt leder arbeidet med et nytt prosjekt for utvikling av planleggingsverktøy for marine vernetiltak under PAME og CAFF. Utvikling av bedre verktøy for havforvaltning var en av de sentrale prioriteringene for Norges lederskap av Arktisk råd. Prosjektet *Development of a planning tool for area-based conservation of Arctic species and ecosystems: A case study on sea ice-dependent species* ble godkjent i juni. Midler til prosjektet er bevilget av Utenriksdepartementet.

Prioritering 7: Har gjennomført arbeid knyttet til oppgradering og vedlikehold av Trollstasjonen i Antarktis

Styringsparameter

Har planlagt og utført vedlikehold og oppgraderingstiltak av eksisterende bygningsmasse og infrastruktur

I år ble det utført viktig vedlikehold av flere kritiske funksjoner på Troll forskningsstasjon. Kraftstasjonen fra 2007 fikk nye aggregater, da de gamle hadde gått omtrent 100 000 driftstimer. Samtidig som aggregatene ble byttet, ble nødvendige endringer på kjøling av aggregatene og tilhørende utstyr gjort. Dermed er både drifts- og brannsikkerheten forbedret. Det ble etablert et sentralt system for oljepåfylling og-tømming av kraftstasjonene, noe som vil forenkle prosessen ved service av aggregatene. Det gir også et betydelig løft for brannsikkerhet, personsikkerhet og miljø. Varmesentralen i kraftstasjonen fikk seg også et merkbart løft. Anlegget er blitt forenklet uten å påvirke funksjonaliteten, og det lar seg nå lettere vedlikeholde.

Nettverksinfrastrukturen ble forbedret i samarbeid med Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør og Miljødirektoratet. Infrastruktur for fordeling av elektrisk energi og kommunikasjon ble utvidet for å kunne levere basistjenester til de nye observatoriene satt opp av Norsk Polarinstitutt, Universitet i Oslo og Tromsø Geofysiske Institutt.

Bygningsmassen på Troll er vedlikeholdt. Hovedstasjonen er gammel, og det ble gjort en innsatts for å utbedre utette dører og vinduer. Bygningsmassen er ikke bygget for enkelt vedlikehold, så utbedring av mangler medførte mye ombygging og kreative løsninger.

Oppgraderingen av forskningsstasjonen Tor (sjøfuglovervåking) ble ferdigstilt med renovering av den gamle delen av stasjonen, samt montering av kjøkken. Dette løftet funksjonaliteten betraktelig.

Styringsparameter

Har bistått Statsbygg i forprosjektet for oppgradering av Trollstasjonen.

I henhold til oppdragsbrev til Statsbygg er Norsk Polarinstitut gitt en bestillingsfullmakt for transportkjøretøy. Denne ble effektivisert, og bestillinger av kjøretøy ble foretatt første halvår 2025. Arbeid med bestilling av øvrig transportmateriell innenfor bestillingsfullmakten fortsatte siste halvdel av året.

Polarinstituttet har etablert egen prosjektgruppe som deltar aktivt i prosjektet med brukermedvirkning sammen med Statsbygg, samspillsentreprenør og rådgivere. I tillegg skal vi levere på fire leveranser i gjennomføringsfasen, logistikk og medisinsk beredskap. Involveringen og bidraget er meget ressurskrevende, og det jobbes med å styrke brukermedvirkningen for å sikre framdriften i prosjektet. Per nå har man klart å holde framdriften, men det er kritisk viktig å gjøre tiltak for å sikre en prosjektgruppe som er robust nok.

Styringsparameter

Har lagt til rette for miljøkonsekvensvurdering for ny stasjon

Norsk Polarinstitut bidro med et kartleggingsprosjekt knyttet til forekomstene av snøpetrell ved Troll i 2025. Denne kartleggingen blir grunnlag for å beskrive miljøets referansetilstand i forbindelse med konsekvensvurdering. En grundig kartlegging av reirlokaltetene i områdene som er aktuelle for ny infrastruktur er blitt gjennomført og rapport avgitt til Statsbygg. Videre deltok instituttet i diskusjoner med Statsbygg om innretning og tilnærming til konsekvensvurderingsprosessen, og bidro med sammenstilling av kunnskapsgrunnlag som er relevant for å beskrive miljøet i området. Instituttet gjorde også sitt til at medlemmene av miljø-komiteen (CEP) fikk tidlig anledning til å vurdere og gi innspill og synspunkter knyttet til miljøverdier og mulige konsekvenser gjennom et arbeidsdokument med tittelen «Scoping for the Draft CEE for the modernization of Troll Research Station».

Vedlegg 2: Rapportering på oppdragsliste

Nr.	Oppdrag	Frist	Status/Avvik
1	Sende til Sysselmasteren forslag til faglige beskrivelser av miljøverdier ved utvalgte ilandstigningslokaliteter på Svalbard, samt produsere kart til bruk i retningslinjene, iht. Sysselmasterens behov.	1. september 2025	Fullført
2	En sammenstilling av tilgjengelig kunnskap om endringer i naturforhold (for eksempel permafrost, snøforhold, breer, fjordis) og sårbarhet (hos arter, habitat og naturtyper) som kan ha betydning for utøvelse av motorferdsel på Svalbard. Kunnskapsmangler skal identifiseres.	1. oktober 2025	Fullført
3	Planlegge og gjennomføre en beredskapsøvelse i løpet av 2025, med formål å øve samhandling og kommunikasjon ved en uønsket hendelse på Trollstasjonen. Klima- og miljødepartementet skal involveres i planlegging og gjennomføring av øvelsen, som skal gjennomføres som en skrivebordøvelse.	1. oktober 2025	Gjennomført 6. oktober

Vedlegg 3: Likestilling- og diskrimineringsredegjørelse

I 2025 ble det utført til sammen 174 årsverk ved Norsk Polarinstitutt, og ved utgangen av året hadde instituttet 207 ansatte. Etterspurte nøkkeltall ligger nederst i dette vedlegget og er hentet direkte fra SAP-systemet.

Aktiviteter for å fremme likestilling og hindre diskriminering

Norsk Polarinstitutt har som overordnet mål å være en arbeidsplass der likestilling, mangfold og inkludering er en integrert del av virksomheten på alle nivåer. Målet er at alle ansattes erfaringer og kunnskap skal nyttiggjøres for å skape en mest mulig effektiv og trygg arbeidsplass.

I instituttets plan for likestilling, mangfold og inkludering for perioden 2022-2026 er arbeidet med kjønnsbalanse ved rekruttering og opprykk, kompetanseutvikling i kjønnsperspektiv, ansvar for mangfold, arbeid mot trakassering og diskriminering og informasjonsarbeid internt spesielt vektlagt.

Arbeid med ny likestillingsplan for perioden 2027 til 2030 er allerede startet opp og er et samarbeid mellom instituttets likestillingsombud og personalseksjonen. Planen skal godtas av ledergruppen, men før det vil den legges frem til drøfting med organisasjonene. Instituttet bidro i 2025 under Pride-feiringen på Framsenteret.

Kartlegging av risiko

Polarinstituttet oppdaterer løpende alle planer og dokumenter på HR-området for å sikre at det ikke er risiko for diskriminering eller hindringer for likestilling i våre planverk.

Rekruttering og forfremmelse

Alle stillinger utlyses som 100% stillinger. I den grad vi har reduserte stillinger er dette etter ønske fra ansatte, for eksempel på grunn av redusert helse, alder eller omsorgsansvar for små barn.

Ansettelsesprosessen:

- Både mannlig og kvinnelig kontaktperson oppgis i kunngjøringstekster.
- Representanter fra begge kjønn deltar i utvelgelsesprosessen, inklusive intervju.
- Kvinner/menn oppfordres til å søke om det finnes mindre enn 40% av det ene kjønn i aktuell type stilling.

Der det er vanskelig å finne både mannlig og kvinnelig faglig kontaktperson, skal det være en representant fra arbeidstakerorganisasjonene av motsatt kjønn.

Opplæring og kompetanseutvikling

Vi informerer og oppfordrer ledergruppene, verneombudene og de tillitsvalgte til å delta i digitale kurs i statlig regi/DFØ hvor likestilling, mangfold, diskriminering og rekruttering er tema. Deltakelse på slike kurs har ført til forbedring og utvikling av våre utlysningstekster.

I november 2025 ble det arrangert et tre timers foredrag på instituttet med tittel «Hvordan skape et godt psykososialt arbeidsmiljø med høy psykologisk trygghet». Foredraget var et samarbeid mellom organisasjonene og arbeidsgiver og utgiftene til foredraget ble dekket av sentralt innvilgede kompetansemidler.

Tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne

Instituttet har egen plan for universell utforming. Intensjonen er at vi skal være en arbeidsplass som fremmer like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle uavhengig av funksjonsevne, samt å hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Innkjøp av nye møbler legger vekt på å skape et godt og inkluderende fysisk arbeidsmiljø. Ved behov for tilrettelegging får vi hjelp av vår bedriftshelsetjeneste, Hemis. Statsbygg, som vi leier av lokaler av, gjorde et stort arbeid i 2021–2022 når det gjelder universell utforming i hele Framsenteret.

Språklig tilrettelegging

Alle nyansatte får tilbud om å få dekket norskkurs i regi av f.eks. Folkeuniversitetet. Deltakelse på denne type kurs er populært.

Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og omsorgsoppgaver

Instituttet har følgende tiltak for å tilrettelegge ved omsorgsansvar:

- Norsk Polarinstitutt fører en livsfasetilpasset personalpolitikk som muliggjør et livslangt arbeidsliv for alle ansatte og som sikrer en god balanse mellom familie, fritid og arbeid
- Møtetidspunkter skal fastsettes slik at det muliggjør levering og henting av barn i skole og barnehage. Ved personaltilstelninger skal man ta hensyn til omsorgsansvar
- Gravide får på forespørsel tilpasset arbeidsplass, for eksempel tilpasset stol. Vi har bedriftshelsetjeneste med fysioterapeut som hjelper ved behov for arbeidsplassstilpasning
- Ansatte med barn opptil 12 år får anledning til å ta ut to velferdsdager pr. år i forbindelse med planleggingsdager/fri i skole og barnehage.

Seniorpolitikk

Norsk Polarinstitutt har utarbeidet en egen seniorpolitikk. Målet er å rekruttere, utvikle og beholde gode seniorarbeidere så lenge som mulig. Vi har laget en egen mal for medarbeidersamtaler for våre seniorer, kalt milepælsamtaler. Disse samtalene skal ha særlig fokus på ønsket om å få seniorer til å stå lenger i arbeid.

Årlig arrangerer vi en seniorlunsj med utvalgte temaer og alle ansatte fra fylte 60 år inviteres. Tema for lunsjen i 2025 var «Arbeidsglede – fordi vi trenger hver eneste en», med foredragsholder fra NAV.

Ansatte over 60 år får dekket inntil kr 2000,- pr år i treningsutgifter.

Tiltak mot trakassering

Polarinstituttet har egen handlingsplan mot seksuell trakassering. Vi vurderte at det ikke var behov for revisjon av planen i 2025. Instituttet bidrar økonomisk til Pride-arrangement på Framsenteret.

Lønn

Norsk Polarinstitutt skal være en likestilt arbeidsplass der kvinner og menn har like muligheter til medbestemmelse, innflytelse og avansement. Likestilling skal være integrert i det daglige arbeidet.

Eventuelle kjønnsbetingede lønnsforskjeller på alle nivå skal kartlegges og søkes utjevnet ved de lokale lønnsforhandlingene. Vi reviderte vår plan for lokal lønnspolitikk i samarbeid med våre tillitsvalgte i september 2023, og den lokale lønnspolitikken var også oppe til evaluering etter de lokale forhandlingene i 2025. Partene var enige

om at det ikke var nødvendig med revisjon. Likestillingselementet er vektlagt i utformingen av planen, og vi er alltid opptatte av likestillingsperspektivet under lokale forhandlinger.

Arbeidstid

Ansatte som søker om redusert arbeidstid på grunn av omsorg eller helseutfordringer, får dette innvilget. Instituttet har fleksibel arbeidstid, noe som blir ansett å være en fordel for ansatte.

Oppsummering

Med bakgrunn i ovenstående og våre nøkkeltall, er instituttet av den oppfatning av kravene og intensjonene i Likestilling- og diskrimineringslovens § 6, samt §§ 24, 26 og 26 er godt i varetatt på Norsk Polarinstitutt.

Nøkkeltall for personalområdet

Antall ansatte og gjennomsnittlig årslønn

Gjennomsnittlig lønn menn	Gjennomsnittlig lønn kvinner	Årslønn (Kvinner/menn)	Antall kvinner	Antall menn
771 180	765 147	99,2%	85	114

Andel kvinner og menn og gjennomsnittlig årslønn på utvalgte koder

Stillingsgruppe	Gjennomsnittlig lønn menn	Gjennomsnittlig lønn kvinner	Årslønn (Kvinner/menn)	Antall kvinner	Antall menn
1060 Avdelingsdirektør	1 205 078	1 183 322	98,2%	3	2
9106 Direktør	-	1 757 000	-	1	0
1211 Seksjonssjef	959 059	971 100	101,3%	3	10
1364 Seniorrådgiver	815 581	766 933	94,0%	17	6
1434 Rådgiver	656 000	695 686	106,0%	7	3

Foreldrepermisjon

Kjønn	Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon
Kvinne	8,3
Mann	15,0

Likestillingsanalyse 2025

Måned og År	Antall ansatte	Andel menn	Andel kvinner	Kvinner lønn i pst. av menns lønn	Deltid menn	Deltid kvinner	Midlertidige menn	Midlertidige kvinner	Legemeldt fravær menn	Legemeldt fravær kvinner
JAN 2025	207	56,5%	43,5%	100,3%	4,3%	6,7%	27,4%	23,3%	1,7%	3,0%
FEB 2025	207	57,0%	43,0%	99,7%	5,1%	6,7%	28,0%	23,6%	0,7%	5,6%
MAR 2025	185	54,1%	45,9%	94,6%	7,0%	5,9%	16,0%	21,2%	0,2%	8,8%
APR 2025	187	54,5%	45,5%	95,2%	6,9%	7,1%	16,7%	21,2%	0,3%	7,0%
MAI 2025	183	54,1%	45,9%	95,1%	7,1%	7,1%	15,2%	21,4%	0,6%	5,3%
JUN 2025	202	53,5%	46,5%	94,4%	6,5%	6,4%	23,1%	29,8%	0,6%	5,4%
JUL 2025	197	53,3%	46,7%	93,9%	5,7%	4,3%	21,0%	28,3%	0,0%	7,1%
AUG 2025	204	53,4%	46,6%	93,2%	10,1%	5,3%	23,9%	30,5%	2,8%	5,5%
SEP 2025	192	55,2%	44,8%	96,3%	9,4%	5,8%	23,6%	23,3%	1,6%	2,7%
OKT 2025	199	56,3%	43,7%	98,6%	4,5%	5,7%	27,7%	24,1%	2,7%	3,0%
NOV 2025	197	57,4%	42,6%	100,2%	3,5%	4,8%	29,2%	22,6%	3,0%	4,3%
DES 2025	199	57,3%	42,7%	100,5%	3,5%	5,9%	29,8%	23,5%	3,8%	3,7%

Polarinstituttet i har ingen som jobber ufrivillig deltid.

Vedlegg 4: Sammendrag av vitenskapelige publikasjoner 2025

Norsk Polarinstitutt ansatte publiserte 117 fagfelle-vurderte artikler i vitenskapelige publikasjoner i 2025. Listen med sammendrag finnes her:

<https://hdl.handle.net/11250/5484867>